

Dz. U. 2021 poz. 464

Opracowano na
podstawie: t.j.
Dz. U. z 2026 r.
poz. 788.

U S T A W A

z dnia 21 stycznia 2021 r.

o służbie zagranicznej**Rozdział 1****Przepisy ogólne**

Art. 1. Ustawa określa organizację i funkcjonowanie służby zagranicznej oraz szczególne prawa i obowiązki osób wchodzących w jej skład.

Art. 2. 1. Służba zagraniczna chroni interesy Rzeczypospolitej Polskiej w relacjach z innymi państwami, organizacjami międzynarodowymi i innymi podmiotami zagranicznymi.

2. Służba zagraniczna chroni interesy obywateli polskich za granicą na zasadach określonych w ustawie z dnia 25 czerwca 2015 r. – Prawo konsularne (Dz. U. z 2023 r. poz. 1329 oraz z 2025 r. poz. 1006 i 1171).

Art. 3. 1. W skład służby zagranicznej wchodzi:

- 1) członkowie korpusu służby cywilnej zatrudnieni w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych, w tym dyplomaci zawodowi stanowiący personel dyplomatyczno-konsularny;
- 2) pełnomocni przedstawiciele Rzeczypospolitej Polskiej w innym państwie lub przy organizacji międzynarodowej;
- 3) pracownicy zagraniczni zatrudnieni na podstawie powołania w celu wykonywania obowiązków służbowych w placówce zagranicznej jako członkowie personelu dyplomatyczno-konsularnego;
- 4) pracownicy krajowi zatrudnieni na podstawie powołania w celu wykonywania obowiązków służbowych w placówce zagranicznej jako członkowie personelu pomocniczego lub personelu obsługi.

2. W skład służby zagranicznej nie wchodzi:

- 1) niebędące członkami korpusu służby cywilnej osoby zatrudnione w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1459 oraz z 2026 r. poz. 26 i 160);
- 2) osoby zatrudnione w placówce zagranicznej Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie umowy o pracę zawartej zgodnie z prawem państwa przyjmującego;
- 3) osoby zatrudnione w placówce zagranicznej Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie powołania w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 277, 807, 1423 i 1661 oraz z 2026 r. poz. 25 i 473), w tym osoby zatrudnione na czas wykonywania funkcji w placówce przez członka rodziny;
- 4) konsulowie honorowi, o których mowa w ustawie z dnia 25 czerwca 2015 r. – Prawo konsularne;
- 5) osoby wyznaczone przez innych niż minister właściwy do spraw zagranicznych ministrów lub kierowników jednostek sektora finansów publicznych, które wykonują zadania w placówkach zagranicznych na rzecz tych ministrów lub tych kierowników.

Art. 4. 1. Stosunek pracy w służbie zagranicznej wygasa w dniu ukończenia 65 lat przez osobę, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, 3 i 4.

2. Jeżeli osoba, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, 3 i 4, niepóźniej niż na 6 miesięcy i niewcześniej niż na 12 miesięcy przed ukończeniem 65 lat złoży dyrektorowi generalnemu służby zagranicznej oświadczenie na piśmie o woli kontynuowania zatrudnienia wraz z aktualnym orzeczeniem lekarskim stwierdzającym brak przeciwwskazań do pracy na zajmowanym stanowisku, jej stosunek pracy nie wygasa, chyba że dyrektor generalny służby zagranicznej, uwzględniając potrzeby służby zagranicznej, odmówi zgody na jej dalsze zatrudnienie.

3. Odmowa zgody na dalsze zatrudnienie następuje na piśmie w terminie 30 dni od dnia otrzymania dokumentów, o których mowa w ust. 2. Odmowa zgody na dalsze zatrudnienie zawiera uzasadnienie oraz pouczenie o przysługującym pracownikowi prawie odwołania do sądu pracy.

4. Od odmowy zgody na dalsze zatrudnienie przysługuje odwołanie. Odwołanie wnosi się do sądu pracy w terminie 21 dni od dnia doręczenia odmowy zgody na

dalsze zatrudnienie. Przepisy art. 45 § 1 i 2, art. 47 zdanie pierwsze, art. 47^[1], art. 48 i art. 51 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy stosuje się odpowiednio.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, dyplomata zawodowy po wygaśnięciu stosunku pracy w służbie zagranicznej zachowuje prawo do posługiwania się ostatnim nadanym mu stopniem dyplomatycznym z określeniem „w stanie spoczynku”.

Art. 5. 1. W służbie zagranicznej nie może być zatrudniona osoba, która w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. pracowała lub pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa lub była współpracownikiem tych organów w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2025 r. poz. 1519).

2. Przepis ust. 1 stosuje się także do niebędących członkami służby zagranicznej osób, o których mowa w art. 3 ust. 2 pkt 1–3, o ile osoby te są obywatelami polskimi.

Art. 5a. 1. Osoba, która kształciła się, w szczególności odbyła kursy, szkolenia, podjęła studia, uzyskała tytuł zawodowy, stopień w zakresie sztuki, stopień naukowy, tytuł naukowy lub prowadziła działalność naukową w zagranicznym podmiocie systemu szkolnictwa wyższego i nauki:

- 1) będącym organem bezpieczeństwa innego państwa albo prowadzonym, podległym, kontrolowanym lub nadzorowanym przez taki organ,
- 2) wchodzącym w skład sił zbrojnych innego państwa albo im podległym, przez nie nadzorowanym lub kontrolowanym,
- 3) stanowiącym część resortu właściwego do spraw zagranicznych lub wewnętrznych innego państwa albo temu resortowi podległym lub przez niego kontrolowanym lub nadzorowanym

– może być zatrudniona w służbie zagranicznej po złożeniu wniosku i uzyskaniu zgody Szefa Służby Zagranicznej.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do osób, które kształciły się wyłącznie w:

- 1) państwach członkowskich Unii Europejskiej;
- 2) państwach sygnatariuszach Traktatu Północnoatlantyckiego niebędących państwami członkowskimi Unii Europejskiej;
- 3) państwach członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronach umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym;

4) Konfederacji Szwajcarskiej.

3. W celu rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, Szef Służby Zagranicznej zwraca się do:

- 1) dyrektora generalnego służby zagranicznej o przedstawienie posiadanej dokumentacji pracowniczej wnioskodawcy;
- 2) Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego o sporządzenie, w terminie 30 dni, opinii o braku przeciwwskazań do podjęcia przez osobę, o której mowa w ust. 1, pracy w służbie zagranicznej.

4. Szef Służby Zagranicznej wydaje zgodę, o której mowa w ust. 1, w przypadku otrzymania opinii Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego potwierdzającej brak przeciwwskazań do podjęcia pracy w służbie zagranicznej.

5. Szef Służby Zagranicznej wydaje zgodę, o której mowa w ust. 1, albo odmawia jej wydania w terminie 30 dni od dnia otrzymania opinii Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

Art. 6. W zakresie nieuregulowanym w ustawie do osób wchodzących w skład służby zagranicznej, zwanych dalej „członkami służby zagranicznej”, z wyłączeniem żołnierzy pełniących służbę w placówkach zagranicznych, stosuje się przepisy ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz. U. z 2026 r. poz. 590).

Art. 7. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) ambasadorze – oznacza to, mianowanego w trybie określonym w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, pełnomocnego przedstawiciela Rzeczypospolitej Polskiej w innym państwie lub przy organizacji międzynarodowej;
- 1a) ambasadorze tytularnym – oznacza to najwyższy stopień dyplomatyczny nadawany dyplomacie zawodowemu;
- 2) członkach rodziny – oznacza to:
 - a) małżonka,
 - b) dzieci: własne, małżonka, przysposobione oraz wzięte na utrzymanie i wychowanie w ramach rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka – w wieku do 18 lat bądź będące w wieku określonym odrębnymi przepisami, dotyczącymi zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych,
 - c) osoby niepełnosprawne niezdolne do samodzielnej egzystencji w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu

uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. z 2024 r. poz. 1649, z 2025 r. poz. 1302 oraz z 2026 r. poz. 26), wymagające stałej opieki członka służby zagranicznej;

- 3) dyplomacie delegowanym – oznacza to osobę wyznaczoną przez innego niż minister właściwy do spraw zagranicznych ministra lub kierownika jednostki sektora finansów publicznych, która wykonuje zadania w placówce zagranicznej określone przez organ wyznaczający;
- 4) dyplomacie zawodowym – oznacza to osobę zatrudnioną w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych na podstawie mianowania, której nadano stopień dyplomatyczny;
- 5) konsulu – oznacza to konsula Rzeczypospolitej Polskiej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. – Prawo konsularne;
- 6) państwie przyjmującym – oznacza to państwo przyjmujące w rozumieniu Konwencji wiedeńskiej o stosunkach dyplomatycznych, sporządzonej w Wiedniu dnia 18 kwietnia 1961 r. (Dz. U. z 1965 r. poz. 232);
- 7) placówce zagranicznej Rzeczypospolitej Polskiej, zwanej dalej „placówką zagraniczną” – oznacza to przedstawicielstwo dyplomatyczne, stałe przedstawicielstwo przy organizacji międzynarodowej, konsulat generalny, konsulat, wicekonsulat, agencję konsularną, instytut polski lub inną placówkę podległą ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych mającą siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej;
- 8) pracownikowi delegowanemu – oznacza to osobę wyznaczoną przez innego niż minister właściwy do spraw zagranicznych ministra lub kierownika jednostki sektora finansów publicznych, która wykonuje obowiązki personelu pomocniczego albo personelu obsługi w placówce zagranicznej określone przez organ wyznaczający;
- 9) pracownikowi krajowemu – oznacza to osobę zatrudnioną w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych na podstawie powołania w celu wykonywania obowiązków członka personelu pomocniczego albo personelu obsługi w placówce zagranicznej;
- 10) pracownikowi zagranicznemu – oznacza to osobę zatrudnioną w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych na podstawie

powołania w celu wykonywania obowiązków członka personelu dyplomatyczno-konsularnego w placówce zagranicznej;

- 11) służbie cywilnej – oznacza to służbę cywilną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej;
- 12) tajemnicy dyplomatycznej – oznacza to informacje, dane oraz wiedzę, niestanowiące informacji niejawnych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1209), z którymi członek służby zagranicznej zapoznał się w związku z pełnieniem obowiązków i które ze względu na dobro służby zagranicznej mogły być udostępnione wyłącznie osobom do tego uprawnionym, a ich ujawnienie mogłoby szkodzić polityce zagranicznej Rzeczypospolitej Polskiej i naruszać jej wizerunek międzynarodowy.

Rozdział 2

Organizacja i funkcjonowanie służby zagranicznej

Art. 8. 1. Służbą zagraniczną kieruje minister właściwy do spraw zagranicznych.

2. Służba zagraniczna działa w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych i w placówkach zagranicznych.

Art. 9. 1. W służbie zagranicznej tworzy się stanowisko Szefa Służby Zagranicznej.

2. Szef Służby Zagranicznej:

- 1) koordynuje proces zarządzania zasobami ludzkimi w służbie zagranicznej;
- 2) planuje i organizuje szkolenia w służbie zagranicznej;
- 3) kieruje Akademią Dyplomatyczną;
- 4) upowszechnia informacje o służbie zagranicznej;
- 5) przetwarza dane osobowe członków służby zagranicznej oraz zbiera, wykorzystuje i przetwarza inne informacje w celu realizacji ustawowych zadań;
- 6) zbiera i przetwarza szczegółowe dane o stanie zatrudnienia i wynagrodzeniach członków służby zagranicznej;
- 7) przedstawia ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych, do 15 marca każdego roku, sprawozdanie o stanie służby zagranicznej i o realizacji zadań tej służby za rok poprzedni;

- 8) określa, w drodze zarządzenia, standardy zarządzania zasobami ludzkimi w służbie zagranicznej.

Art. 10. 1. W celu i w zakresie niezbędnym do realizacji zadań określonych w ustawie Szef Służby Zagranicznej może żądać od dyrektora generalnego urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zagranicznych, zwanego dalej „dyrektorem generalnym urzędu”, informacji, dokumentów i sprawozdań okresowych.

2. Dyrektor generalny urzędu udostępnia Szefowi Służby Zagranicznej żądane przez niego informacje, dokumenty i sprawozdania.

Art. 11. 1. Szefem Służby Zagranicznej może być osoba, która:

- 1) posiada obywatelstwo polskie;
- 2) korzysta z pełni praw publicznych;
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 4) posiada tytuł zawodowy magistra lub równorzędnny;
- 5) co najmniej 3 lata pracowała na stanowisku kierowniczym związanym bezpośrednio ze stosunkami międzynarodowymi;
- 6) zna co najmniej dwa języki obce, w tym jeden spośród języków roboczych Unii Europejskiej;
- 7) cieszy się nieposzlakowaną opinią;
- 8) nie była skazana prawomocnym wyrokiem orzekającym zakaz zajmowania stanowisk kierowniczych w urzędach organów władzy publicznej lub pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi;
- 9) nie jest członkiem partii politycznej.

2. Przed przystąpieniem do wykonywania obowiązków Szef Służby Zagranicznej składa przed ministrem właściwym do spraw zagranicznych następujące ślubowanie: „Obejmując stanowisko Szefa Służby Zagranicznej, uroczyście ślubuję dochować wierności postanowieniom Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności strzec zawodowego, rzetelnego, bezstronnego i politycznie neutralnego wykonywania zadań państwa w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych oraz w placówkach zagranicznych przez służbę

zagraniczną, a powierzone mi obowiązki wypełniać sumiennie i bezstronnie.”. Ślubowanie może być złożone z dodaniem słów „Tak mi dopomóż Bóg”.

3. Minister właściwy do spraw zagranicznych powołuje i odwołuje Szefa Służby Zagranicznej.

4. Szef Służby Zagranicznej niezwłocznie wyznacza, w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych, zastępującą go osobę.

5. Do osoby zastępującej Szefa Służby Zagranicznej przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.

6. Obsługę Szefa Służby Zagranicznej zapewnia urząd obsługujący ministra właściwego do spraw zagranicznych.

Art. 12. 1. W służbie zagranicznej tworzy się stanowisko dyrektora generalnego służby zagranicznej.

2. Dyrektor generalny służby zagranicznej jest dyrektorem generalnym urzędu w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej, wykonującym także zadania określone w ustawie.

3. Dyrektor generalny służby zagranicznej wykonuje zadania dyrektora generalnego urzędu wobec członków służby zagranicznej będących członkami korpusu służby cywilnej oraz czynności z zakresu prawa pracy w odniesieniu do członków służby zagranicznej niebędących członkami korpusu służby cywilnej.

Art. 13. Zadania służby zagranicznej wykonują:

- 1) ambasadorowie;
- 2) personel dyplomatyczno-konsularny, który stanowią:
 - a) dyplomaci zawodowi,
 - b) pracownicy zagraniczni, którym Szef Służby Zagranicznej nadał stopień dyplomatyczny na czas pełnienia obowiązków w placówce zagranicznej,
 - c) dyplomaci delegowani;
- 3) personel pomocniczy;
- 4) personel obsługi.

Art. 14. Dyplomatą zawodowym może być osoba, która:

- 1) posiada obywatelstwo polskie;
- 2) korzysta z pełni praw publicznych;

- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 4) zna co najmniej dwa języki obce;
- 5) posiada tytuł zawodowy magistra lub równorzędnny;
- 6) posiada zdolność fizyczną i psychiczną do długotrwałej służby w placówkach zagranicznych, w warunkach wymagających szczególnej dyscypliny i dyspozycyjności;
- 7) wykazuje gotowość do podjęcia zadań w placówce zagranicznej Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 15. 1. Stosunek służbowy dyplomaty zawodowego nawiązuje się na podstawie mianowania, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy.

2. Mianowania w służbie zagranicznej dokonuje Szef Służby Zagranicznej po nadaniu osobie, o której mowa w ust. 1, stopnia dyplomatycznego.

3. Akt mianowania zawiera imię i nazwisko dyplomaty zawodowego, datę mianowania oraz nadany stopień dyplomatyczny.

4. Akt mianowania sporządza się na piśmie.

Art. 16. 1. Przy wykonywaniu obowiązków służbowych dyplomata zawodowy nie kieruje się interesem osobistym.

2. Dyplomata zawodowy:

- 1) nie manifestuje publicznie swoich poglądów politycznych;
- 2) nie uczestniczy w strajku lub akcji protestacyjnej zakłócającej normalne funkcjonowanie urzędu;
- 3) nie łączy zatrudnienia w służbie zagranicznej z mandatem posła, senatora lub ze sprawowaniem funkcji w organach jednostek samorządu terytorialnego;
- 4) nie uczestniczy w tworzeniu partii politycznej i nie jest członkiem partii politycznej;
- 5) nie pełni funkcji w związkach zawodowych;
- 6) nie podejmuje pracy i nie wykonuje zadań w urzędach administracji obcego państwa lub na rzecz takich urzędów, chyba że do wykonywania takiej pracy lub zadań został skierowany przez Szefa Służby Zagranicznej.

3. Stosunek pracy dyplomaty zawodowego wygasa w przypadku:

- 1) ciężkiego naruszenia obowiązków pracowniczych stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem w postępowaniu dyscyplinarnym;
- 2) skazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 3) naruszenia tajemnicy dyplomatycznej stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem w postępowaniu dyscyplinarnym;
- 4) o którym mowa w art. 4;
- 5) dwukrotnej odmowy przyjęcia przez dyplomatę zawodowego dwóch następujących po sobie wyznaczeń stanowiska w placówce zagranicznej lub komórce organizacyjnej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zagranicznych, które są zgodne z jego kwalifikacjami i umiejętnościami oraz przebiegiem kariery zawodowej.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3 pkt 5, drugie wyznaczenie dyplomacie zawodowemu stanowiska w placówce zagranicznej lub komórce organizacyjnej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zagranicznych może nastąpić niewcześniej niż po upływie miesiąca od dnia odmowy przyjęcia przez dyplomatę zawodowego wyznaczonego stanowiska.

Art. 17. 1. Dyplomatę zawodowego można, za jego zgodą, oddelegować do wykonywania obowiązków w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Decyzję o oddelegowaniu podejmuje Szef Służby Zagranicznej na imienny wniosek Szefa Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Czas oddelegowania nie może jednorazowo przekroczyć 5 lat.

4. W czasie oddelegowania dyplomata zawodowy zachowuje prawo do wszystkich składników wynagrodzenia i innych świadczeń finansowych przysługujących na podstawie niniejszej ustawy oraz do urlopu dodatkowego, o którym mowa w art. 58.

5. Szczegóły oddelegowania dyplomaty zawodowego, w szczególności dotyczące okresu oddelegowania, zakresu obowiązków oddelegowanego, miejsca wykonywania obowiązków przez oddelegowanego reguluje porozumienie zawarte pomiędzy Szefem Służby Zagranicznej, Szefem Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz oddelegowanym dyplomatą zawodowym.

6. Dyplomacie zawodowemu Szef Służby Zagranicznej zapewnia, po zakończeniu oddelegowania, zatrudnienie na stanowisku co najmniej równorzędnym

z zajmowanym przed oddelegowaniem, a jeżeli nie jest to możliwe – na innym stanowisku z wynagrodzeniem nieniższym niż przysługujące przed oddelegowaniem.

7. Czas oddelegowania wlicza się do stażu w służbie zagranicznej, od którego zależą uprawnienia pracownicze dyplomaty zawodowego, w tym w szczególności w odniesieniu do kryteriów nadania stopnia dyplomatycznego.

Art. 18. Pracownikiem zagranicznym może być osoba, która:

- 1) posiada obywatelstwo polskie;
- 2) korzysta z pełni praw publicznych;
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 4) zna co najmniej jeden język obcy;
- 5) posiada wyższe wykształcenie lub co najmniej średnie wykształcenie w przypadku pracy na stanowisku technicznym;
- 6) posiada zdolność fizyczną i psychiczną do służby w placówce zagranicznej, w warunkach wymagających szczególnej dyscypliny i dyspozycyjności.

Art. 19. 1. Stosunek służbowy pracownika zagranicznego nawiązuje się na podstawie powołania w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, do wykonywania obowiązków członka personelu dyplomatyczno-konsularnego w placówce zagranicznej.

2. Powołania do służby zagranicznej dokonuje dyrektor generalny służby zagranicznej po nadaniu osobie, o której mowa w ust. 1, stopnia dyplomatycznego na czas wykonywania obowiązków służbowych w placówce zagranicznej według zasad określonych w art. 30.

3. Członkowi korpusu służby cywilnej, który nie jest dyplomatą zawodowym, zatrudnionemu w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych, dyrektor generalny urzędu udziela urlopu bezpłatnego na czas powołania w celu wykonywania obowiązków członka personelu dyplomatyczno-konsularnego w placówce zagranicznej.

4. Członkowi korpusu służby cywilnej zatrudnionemu w urzędzie obsługującym ministra innego niż minister właściwy do spraw zagranicznych oraz w urzędach, o których mowa w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej, urlopu bezpłatnego na czas powołania w celu wykonywania obowiązków członka

personelu dyplomatyczno-konsularnego w placówce zagranicznej udziela dyrektor generalny urzędu, w którym członek korpusu służby cywilnej jest zatrudniony.

5. Odwołanie pracownika zagranicznego następuje z co najmniej 30-dniowym wyprzedzeniem, z wyjątkiem przypadku, o którym mowa w art. 70 § 3 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, lub uznania pracownika zagranicznego za osobę niepożądaną przez władze państwa przyjmującego.

Art. 20. Pracownikiem krajowym może być osoba, która:

- 1) posiada obywatelstwo polskie;
- 2) korzysta z pełni praw publicznych;
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 4) posiada kwalifikacje wymagane na dane stanowisko pracy;
- 5) posiada zdolność fizyczną i psychiczną do pracy w placówce zagranicznej, w warunkach wymagających szczególnej dyscypliny i dyspozycyjności.

Art. 21. 1. Stosunek służbowy pracownika krajowego nawiązuje się na podstawie powołania, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, do wykonywania obowiązków członka personelu pomocniczego albo personelu obsługi w placówce zagranicznej.

2. Powołania do służby zagranicznej pracownika krajowego dokonuje dyrektor generalny służby zagranicznej.

3. Członkowi korpusu służby cywilnej, który nie jest dyplomatą zawodowym, oraz osobie, o której mowa w art. 3 ust. 2 pkt 1, zatrudnionym w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych, dyrektor generalny urzędu udziela urlopu bezpłatnego na czas powołania w celu wykonywania obowiązków członka personelu pomocniczego lub personelu obsługi w placówce zagranicznej.

4. Członkowi korpusu służby cywilnej zatrudnionemu w urzędzie obsługującym ministra innego niż minister właściwy do spraw zagranicznych oraz w urzędach, o których mowa w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej, urlopu bezpłatnego na czas powołania w celu wykonywania obowiązków członka personelu pomocniczego lub personelu obsługi w placówce zagranicznej udziela

dyrektor generalny urzędu, w którym członek korpusu służby cywilnej jest zatrudniony.

5. Jeżeli powołanie dotyczy małżonka członka służby zagranicznej skierowanego do pełnienia funkcji w placówce zagranicznej, powołanie następuje na okres nie dłuższy niż okres pełnienia funkcji w placówce zagranicznej przez małżonka, będącego członkiem służby zagranicznej.

6. Czynności z zakresu prawa pracy w stosunku do pracownika krajowego, o którym mowa w ust. 5, wykonuje w imieniu dyrektora generalnego służby zagranicznej kierownik placówki zagranicznej.

7. Odwołanie pracownika krajowego następuje z co najmniej 30-dniowym wyprzedzeniem, z wyjątkiem przypadku, o którym mowa w art. 70 § 3 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, lub uznania pracownika krajowego za osobę niepożądaną przez władze państwa przyjmującego.

Art. 22. 1. Stanowisko w służbie zagranicznej wyznacza i odwołuje ze stanowiska:

- 1) Szef Służby Zagranicznej – w przypadku personelu dyplomatyczno-konsularnego;
- 2) dyrektor generalny służby zagranicznej – w przypadkach innych niż określone w pkt 1.

2. Wyznaczenie i odwołanie, o którym mowa w ust. 1, nie wymaga uzasadnienia.

3. Jeżeli wyznaczenie stanowiska skutkuje koniecznością zmiany miejsca pobytu członka służby zagranicznej, wyznaczenie stanowiska następuje z wyprzedzeniem niekrótszym niż 2 miesiące, chyba że na skrócenie tego okresu członek służby zagranicznej wyraził zgodę.

4. W przypadku zmiany miejsca pobytu członka służby zagranicznej, który przesiedla się wraz z członkami rodziny, wyznaczenie stanowiska następuje z wyprzedzeniem niekrótszym niż 3 miesiące, chyba że na skrócenie tego okresu członek służby zagranicznej wyraził zgodę.

5. Minister właściwy do spraw zagranicznych, kierując się specyfiką i charakterem zadań służby zagranicznej oraz koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa jej członkom, określi, w drodze zarządzenia, placówki zagraniczne, na które wyjazd następuje bez członków ich rodzin.

6. (uchylony)

7. (uchylony)

Art. 23. 1. Stopień dyplomatyczny, na czas wykonywania zadań w placówce zagranicznej, nadaje dyplomacie delegowanemu, który spełnia warunki, o których mowa w art. 31 ust. 1 pkt 1 i 5–7, Szef Służby Zagranicznej, w terminie miesiąca od dnia złożenia wniosku. Pracodawca będący jednostką sektora finansów publicznych, występując do Szefa Służby Zagranicznej o nadanie stopnia dyplomatycznego, bierze pod uwagę kwalifikacje, umiejętności oraz przebieg kariery zawodowej dyplomaty delegowanego.

2. Czynności z zakresu prawa pracy wobec dyplomatów delegowanych i pracowników delegowanych wykonuje dyrektor generalny urzędu delegującego albo osoba wyznaczona do wykonywania czynności z zakresu prawa pracy w delegującej jednostce sektora finansów publicznych.

3. Dyplomaci delegowani otrzymują wynagrodzenie i inne świadczenia określone w ustawie na zasadach przewidzianych dla dyplomatów zawodowych.

4. Pracownicy delegowani otrzymują wynagrodzenie i inne świadczenia określone w ustawie na zasadach przewidzianych odpowiednio dla personelu pomocniczego lub personelu obsługi.

5. Pracodawca, o którym mowa w ust. 1, może wystąpić do Szefa Służby Zagranicznej o nadanie dyplomacie delegowanemu wyższego stopnia dyplomatycznego, jeżeli uzasadnia to przebieg jego pracy zawodowej, z tym że takie wystąpienie może nastąpić niewcześniej niż po upływie 2 lat od nadania ostatniego stopnia. Szef Służby Zagranicznej nadaje wyższy stopień dyplomatyczny w terminie miesiąca od dnia złożenia wniosku.

Art. 24. Członka służby zagranicznej, gdy jest to uzasadnione interesem służby zagranicznej, za jego zgodą, można oddelegować do wykonywania obowiązków w organizacjach i instytucjach międzynarodowych.

Art. 25. 1. Jeżeli wymaga tego interes służby zagranicznej, członek służby zagranicznej można przenieść do dyspozycji kadr służby zagranicznej na okres:

- 1) nie dłuższy niż 6 miesięcy poprzedzający wyznaczenie stanowiska w służbie zagranicznej;
- 2) oddelegowania, o którym mowa w art. 24;

3) długotrwałego niewykonywania obowiązków służbowych z innych przyczyn.

2. Po upływie okresu przeniesienia do dyspozycji kadr członkowi służby zagranicznej wyznacza się stanowisko.

Art. 26. Przeniesienie członka służby zagranicznej do dyspozycji kadr w przypadku, o którym mowa w art. 25 ust. 1 pkt 3, nie stanowi zmiany stosunku pracy.

Art. 27. 1. Stosunek służbowy oraz wynikające z niego prawa i obowiązki żołnierzy oraz funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego pełniących służbę w placówkach zagranicznych określają odrębne przepisy.

2. Osobom, o których mowa w ust. 1, wyznaczonym do wykonywania zadań Ministra Obrony Narodowej w placówce zagranicznej nadaje się stopień dyplomatyczny:

- 1) attaché obrony (wojskowego, morskiego, lotniczego) albo
- 2) zastępcy attaché obrony (wojskowego, morskiego, lotniczego).

3. Minister właściwy do spraw zagranicznych i Minister Obrony Narodowej określą, w drodze zarządzenia, szczególne zasady wykonywania obowiązków służbowych przez osoby, o których mowa w ust. 1, a także organizację i funkcjonowanie w placówkach zagranicznych ataszatów obrony, z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2025 r. poz. 825, 1014 i 1080 oraz z 2026 r. poz. 26, 426 i 635) oraz ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego (Dz. U. z 2025 r. poz. 694, 718 i 1366).

Art. 28. 1. Ustanawia się, z zastrzeżeniem art. 27 ust. 2, następujące stopnie dyplomatyczne w służbie zagranicznej:

- 1) ambasador tytularny;
- 2) wyższe stopnie dyplomatyczne:
 - a) minister pełnomocny,
 - b) radca-minister,
 - c) I radca,
 - d) radca;
- 3) niższe stopnie dyplomatyczne:

- a) I sekretarz,
- b) II sekretarz,
- c) III sekretarz,
- d) attaché.

2. Najniższym stopniem dyplomatycznym jest attaché.

Art. 29. (uchylony)

Art. 30. 1. Stopień dyplomatyczny ambasadora tytularnego nadaje minister właściwy do spraw zagranicznych na wniosek Szefa Służby Zagranicznej.

2. Stopnie dyplomatyczne, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 2 i 3, nadaje Szef Służby Zagranicznej.

3. Stopień dyplomatyczny attaché nadaje się członkowi służby zagranicznej, który złożył z wynikiem pozytywnym egzamin dyplomatyczno-konsularny, w terminie 30 dni od dnia ogłoszenia wyników tego egzaminu.

4. Nadanie po raz pierwszy stopnia dyplomatycznego innego niż attaché jest możliwe, jeżeli przemawiają za tym dotychczasowe doświadczenie zawodowe członka służby zagranicznej, posiadane wykształcenie, umiejętności, uprawnienia i kwalifikacje zawodowe.

5. Wyższy stopień dyplomatyczny nadaje się dyplomacie zawodowemu, który uzyskał pozytywny wynik wyższej kwalifikacji dyplomatycznej, w terminie 30 dni od dnia ogłoszenia wyników tej kwalifikacji.

6. Nadanie kolejnego stopnia dyplomatycznego dyplomacie zawodowemu może nastąpić na wniosek jego przełożonego, jeżeli:

- 1) dyplomata zawodowy starannie, rzetelnie i terminowo wykonywał powierzone zadania i obowiązki służbowe;
- 2) wobec dyplomaty zawodowego nie została orzeczona kara dyscyplinarna, o której mowa w art. 49 ust. 2 pkt 3;
- 3) od nadania dyplomacie zawodowemu ostatniego stopnia dyplomatycznego upłynęły co najmniej:
 - a) 2 lata – jeżeli był to stopień attaché, III sekretarza lub II sekretarza,
 - b) 3 lata – jeżeli był to stopień I sekretarza lub wyższy.

Art. 30a. 1. Wyższa kwalifikacja dyplomatyczna jest przeprowadzana raz w roku.

2. Dyplomata zawodowy przystępuje do wyższej kwalifikacji dyplomatycznej przed nadaniem mu po raz pierwszy wyższego stopnia dyplomatycznego.

3. Dyplomata zawodowy może przystąpić do wyższej kwalifikacji dyplomatycznej po spełnieniu warunków, o których mowa w art. 30 ust. 6.

4. Wyższa kwalifikacja dyplomatyczna obejmuje następujące etapy:

- 1) pisemny sprawdzian wiedzy z obszaru problematyki międzynarodowej;
- 2) wszechstronna ocena predyspozycji do zajmowania stanowisk kierowniczych, uwzględniająca w szczególności ocenę umiejętności: podejmowania decyzji, zarządzania zespołem, współpracy, komunikacji, radzenia sobie ze stresem, organizacji pracy, negocjacji lub rozwiązywania problemów;
- 3) badanie lekarskie zdolności psychicznej i fizycznej do wykonywania obowiązków na stanowisku decyzyjnym;
- 4) rozmowa oceniająca.

5. Wyższą kwalifikację dyplomatyczną przeprowadza komisja powołana przez Szefa Służby Zagranicznej spośród członków służby zagranicznej posiadających wyższy stopień dyplomatyczny albo stopień dyplomatyczny ambasadora tytularnego.

6. Do zadań komisji należy:

- 1) sprawdzenie, czy dyplomata zawodowy spełnia warunki, o których mowa w art. 30 ust. 6;
- 2) przygotowanie tematów i zadań do pisemnego sprawdzianu, o którym mowa w ust. 4 pkt 1;
- 3) przeprowadzenie etapów wyższej kwalifikacji dyplomatycznej, o których mowa w ust. 4 pkt 1, 2 i 4;
- 4) ustalenie wyników wyższej kwalifikacji dyplomatycznej.

7. Szef Służby Zagranicznej określa skład i tryb pracy komisji, w tym sposób przeprowadzenia wyższej kwalifikacji dyplomatycznej oraz ustalenia jej wyniku.

8. W przypadku uzyskania negatywnego wyniku wyższej kwalifikacji dyplomatycznej dyplomata zawodowy może do niej przystąpić ponownie niewcześniej niż po upływie 2 lat.

Art. 30b. 1. Członek komisji, o której mowa w art. 30a ust. 5, podlega wyłączeniu z jej prac, jeżeli dyplomata zawodowy przystępujący do wyższej kwalifikacji dyplomatycznej jest:

- 1) jego małżonkiem;

- 2) osobą pozostającą z nim w stosunku:
 - a) pokrewieństwa albo powinowactwa do drugiego stopnia,
 - b) przysposobienia;
- 3) osobą pozostającą z nim we wspólnym pożyciu;
- 4) osobą pozostającą wobec niego w stosunku osobistym innego rodzaju, który mógłby wywoływać wątpliwości co do bezstronności członka komisji.

2. Powody wyłączenia, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i pkt 2 lit. b, trwają pomimo ustania małżeństwa lub przysposobienia.

3. Członek komisji, o której mowa w art. 30a ust. 5, składa pisemne oświadczenie o niezachodzeniu okoliczności, o których mowa w ust. 1.

4. Oświadczenie jest składane pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli o następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu uprawnionego do odebrania oświadczenia o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Art. 31. 1. Stopień dyplomatyczny można, z zastrzeżeniem ust. 2, art. 32 oraz art. 41 ust. 1, nadać członkowi korpusu służby cywilnej zatrudnionemu w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony albo mianowania w służbie cywilnej, który:

- 1) posiada obywatelstwo polskie;
- 2) odbył aplikację dyplomatyczno-konsularną, o której mowa w art. 43, albo ukończył seminarium dyplomatyczno-konsularne, o którym mowa w art. 45;
- 3) złożył z wynikiem pozytywnym egzamin dyplomatyczno-konsularny;
- 4) zna co najmniej dwa języki obce;
- 5) posiada tytuł zawodowy magistra lub równorzędny;
- 6) posiada zdolność fizyczną i psychiczną do długotrwałej służby w placówkach zagranicznych, w warunkach wymagających szczególnej dyscypliny i dyspozycyjności;
- 7) nie był skazany prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 8) wykazuje gotowość do podjęcia zadań w dowolnej placówce zagranicznej Rzeczypospolitej Polskiej, w dowolnym kraju i w dowolnym czasie.

2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach członkowi korpusu służby cywilnej, zatrudnionemu w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych niespełniającemu wymagań określonych w ust. 1 pkt 2–4, w związku z wykonywaniem zadań w placówce zagranicznej można nadać stopień dyplomatyczny na czas niezbędny do wykonywania tych zadań. Przepisy art. 30 ust. 4 i 6 stosuje się odpowiednio, z tym że Szef Służby Zagranicznej, nadając stopień dyplomatyczny, bierze dodatkowo pod uwagę stanowisko obejmowane w placówce zagranicznej.

3. (uchylony)

4. Przed nadaniem stopnia dyplomatycznego osoba, o której mowa w ust. 1 i 2, przedkłada dyrektorowi generalnemu służby zagranicznej informację w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 276, z 2025 r. poz. 1235 oraz z 2026 r. poz. 252 i 421) stwierdzającą brak karalności za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe, wydaną niepóźniej niż 3 miesiące przed dniem nadania stopnia dyplomatycznego.

5. Minister właściwy do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) rodzaje badań lekarskich, jakim podlega członek korpusu służby cywilnej ubiegający się o stopień dyplomatyczny,
- 2) rodzaje dokumentów potwierdzających spełnienie warunków, o których mowa w ust. 1 pkt 4–6

– mając na względzie charakter zadań wykonywanych przez członków personelu dyplomatyczno-konsularnego.

Art. 32. Stopień dyplomatyczny nadaje się pracownikowi zagranicznemu na czas powołania w celu wykonywania obowiązków członka personelu dyplomatyczno-konsularnego w placówce zagranicznej. Przepisy art. 30 ust. 4 i 6 stosuje się odpowiednio, z tym że Szef Służby Zagranicznej, nadając stopień dyplomatyczny, bierze dodatkowo pod uwagę stanowisko obejmowane w placówce zagranicznej.

Art. 33. 1. Dyplomata zawodowy, przy otrzymaniu po raz pierwszy stopnia dyplomatycznego, składa ślubowanie następującej treści: „Przyrzekam i zobowiązuję się wiernie służyć Rzeczypospolitej Polskiej, godnie ją reprezentować, dbać o jej interesy i dobre imię, rzetelnie i sumiennie wykonywać powierzone mi obowiązki.” Ślubowanie może być złożone z dodaniem słów „Tak mi dopomóż Bóg”.

2. Minister właściwy do spraw zagranicznych określi, w drodze zarządzenia, tryb, formę i ceremoniał nadania stopnia dyplomatycznego oraz składania ślubowania, uwzględniając historyczne tradycje i zwyczaje dyplomatyczne.

Art. 34. (uchylony)

Rozdział 3

Kierownicy placówek zagranicznych

Art. 35. 1. Przedstawicielstwem dyplomatycznym w innym państwie lub stałym przedstawicielstwem przy organizacji międzynarodowej kieruje ambasador, a do czasu objęcia placówki zagranicznej przez ambasadora – kierownik przedstawicielstwa, którego wyznacza, spośród członków personelu dyplomatyczno-konsularnego, i odwołuje minister właściwy do spraw zagranicznych.

2. W odniesieniu do Stałego Przedstawicielstwa Rzeczypospolitej Polskiej przy Unii Europejskiej czynności, o których mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw zagranicznych wykonuje w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej.

3. Placówką zagraniczną, inną niż wymieniona w ust. 1, kieruje kierownik placówki zagranicznej, którego wyznacza, spośród członków personelu dyplomatyczno-konsularnego, i odwołuje minister właściwy do spraw zagranicznych na wniosek Szefa Służby Zagranicznej.

4. Ambasador kierujący przedstawicielstwem dyplomatycznym w innym państwie nadzoruje działalność wszystkich placówek zagranicznych w państwie przyjmującym z wyjątkiem stałego przedstawicielstwa przy organizacji międzynarodowej.

Art. 36. 1. Kierujący placówką zagraniczną:

- 1) jest przełożonym wszystkich członków służby zagranicznej w kierowanej przez niego placówce zagranicznej oraz osób, o których mowa w art. 3 ust. 2;
- 2) odpowiada za bezpieczeństwo placówki zagranicznej i zapewnia jej ochronę, z wyłączeniem przypadków, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 3b ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2026 r. poz. 159) oraz w art. 3 pkt 1 lit. f ustawy z dnia

8 grudnia 2017 r. o Służbie Ochrony Państwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 34, z późn. zm.¹⁾).

2. (uchylony)

Art. 37. Ambasador w państwie przyjmującym, w zakresie swoich pełnomocnictw, w szczególności:

- 1) reprezentuje Rzeczpospolitą Polską;
- 2) chroni interesy Rzeczypospolitej Polskiej oraz jej obywateli, zgodnie z prawem międzynarodowym i prawem państwa przyjmującego;
- 3) uczestniczy w czynnościach przedstawicieli organów władzy publicznej w zakresie prowadzonych przez nich negocjacji i podejmowanych działań, zapewnia współdziałanie tych przedstawicieli, dba o zgodność ich czynności z założeniami polskiej polityki zagranicznej, a także udziela im pomocy i współdziała z nimi w zakresie ich zadań w stosunkach z państwem przyjmującym;
- 4) działa na rzecz promocji Rzeczypospolitej Polskiej, a zwłaszcza polskiej kultury, nauki i gospodarki;
- 5) udziela pomocy i współdziała w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań przez członków służby zagranicznej oraz innych osób delegowanych do załatwienia określonych spraw w państwie przyjmującym;
- 6) prowadzi rokowania z państwem przyjmującym;
- 7) popiera przyjazne stosunki między Rzeczpospolitą Polską a państwem przyjmującym;
- 8) zaznajamia się z warunkami, wydarzeniami i działalnością prowadzoną przez państwo przyjmujące i przekazuje właściwym organom władzy publicznej Rzeczypospolitej Polskiej informacje na ten temat.

Art. 38. Ambasador przy organizacji międzynarodowej, zwanej dalej „organizacją”, w szczególności:

- 1) reprezentuje Rzeczpospolitą Polską wobec organizacji;
- 2) utrzymuje łączność między Rzeczpospolitą Polską a organizacją;
- 3) prowadzi rokowania z organizacją i w ramach organizacji;

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 1871, z 2025 r. poz. 179, 718, 1366 i 1823 oraz z 2026 r. poz. 646.

- 4) zaznajamia się z działalnością prowadzoną przez organizację i przekazuje właściwym organom władzy publicznej Rzeczypospolitej Polskiej informację na temat jej działalności;
- 5) zapewnia udział Rzeczypospolitej Polskiej w pracach organizacji;
- 6) chroni interesy Rzeczypospolitej Polskiej, jej obywateli oraz polskich osób prawnych w stosunkach z organizacją;
- 7) popiera realizację celów i zasad organizacji przez współpracę z organizacją i w ramach organizacji;
- 8) uczestniczy, poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej oraz w zakresie przedmiotu działalności organizacji, w czynnościach przedstawicieli organów władzy publicznej w zakresie prowadzonych przez nich negocjacji i podejmowanych działań, zapewnia współdziałanie tych przedstawicieli, dba o zgodność ich czynności z założeniami polskiej polityki zagranicznej, a także udziela im pomocy i współdziała z nimi w zakresie ich zadań w stosunkach z organizacją.

Art. 39. 1. Ambasadora mianuje i odwołuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek ministra właściwego do spraw zagranicznych, zaakceptowany przez Prezesa Rady Ministrów.

2. Stałego Przedstawiciela Rzeczypospolitej Polskiej przy Unii Europejskiej mianuje i odwołuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wspólny wniosek ministra właściwego do spraw zagranicznych oraz ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej, zaakceptowany przez Prezesa Rady Ministrów.

2a. Mianowanie ambasadora lub Stałego Przedstawiciela Rzeczypospolitej Polskiej przy Unii Europejskiej następuje po zasięgnięciu opinii organu właściwego na podstawie regulaminu Sejmu.

3. Ambasador podlega służbowo ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych.

4. W celu oceny kandydatów do objęcia funkcji ambasadora w państwie przyjmującym albo ambasadora przy organizacji międzynarodowej tworzy się Konwent Służby Zagranicznej, zwany dalej „Konwentem”.

5. Minister właściwy do spraw zagranicznych przed skierowaniem wniosku, o którym mowa w ust. 1, zasięga opinii Konwentu.

6. W skład Konwentu wchodzi:

- 1) minister właściwy do spraw zagranicznych lub wskazany przez niego członek kierownictwa urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zagranicznych jako przewodniczący;
- 2) Szef Służby Zagranicznej;
- 3) przedstawiciel Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wskazany przez Szefa Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) przedstawiciel Kancelarii Prezesa Rady Ministrów wskazany przez Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

7. Konwent obraduje na posiedzeniach. Posiedzenia Konwentu są niejawne.

8. Posiedzenie Konwentu zwołuje minister właściwy do spraw zagranicznych.

9. Z posiedzenia Konwentu sporządza się protokół, który jest podpisywany przez obecnych członków Konwentu.

10. Członkowie Konwentu, w drodze uchwały, wyrażają opinię oraz zamieszczają jej treść w protokole.

11. Protokół jest dokumentem stanowiącym informację niejawną w rozumieniu art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych, któremu nadaje się klauzulę, o której mowa w art. 5 ust. 4 ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych, i nie podlega udostępnieniu.

Art. 40. Minister właściwy do spraw zagranicznych może określić, w drodze zarządzenia, formę i tryb wydawania poleceń ambasadorowi, kierując się zadaniami służby zagranicznej i potrzebami polityki państwa.

Art. 41. 1. Dyrektor generalny służby zagranicznej nawiązuje z ambasadorem, który przed mianowaniem nie był członkiem służby zagranicznej, stosunek pracy na podstawie powołania, na czas pełnienia funkcji ambasadora.

2. Odwołanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ambasadora jest równoznaczne z odwołaniem w rozumieniu przepisów prawa pracy.

3. Stosunek pracy ambasadora wygasa z dniem odwołania.

Art. 42. 1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej może ustanowić ambasadora – specjalnego przedstawiciela Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej do zadań z zakresu polityki zagranicznej.

2. Ambasador – specjalny przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej nie wchodzi w skład służby zagranicznej.

Art. 42a. Placówki zagraniczne podlegają inspekcjom wykonywanym na polecenie dyrektora generalnego służby zagranicznej.

Rozdział 4

Nabór do służby zagranicznej

Art. 43. 1. Szef Służby Zagranicznej, mając na względzie potrzeby służby zagranicznej, organizuje aplikację dyplomatyczno-konsularną.

2. Szef Służby Zagranicznej określa w drodze decyzji limit przyjęć na aplikację dyplomatyczno-konsularną w danym roku kalendarzowym. Decyzja ta jest zamieszczana na stronie Biuletynu Informacji Publicznej.

3. Aplikacja dyplomatyczno-konsularna ma na celu merytoryczne przygotowanie kandydatów do wykonywania zadań służby zagranicznej oraz włączenie ich w poczet dyplomatów zawodowych przez nadanie im stopnia dyplomatycznego.

4. Aplikacja dyplomatyczno-konsularna trwa 1 rok. Program aplikacji dyplomatyczno-konsularnej przygotowuje Szef Służby Zagranicznej.

5. Aplikacja dyplomatyczno-konsularna składa się z następujących etapów:

- 1) szkolenia teoretycznego trwającego co najmniej 2 miesiące;
- 2) stażu w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych trwającego co najmniej 4 miesiące;
- 3) staży zagranicznych trwających łącznie nie dłużej niż 6 miesięcy.

6. Przepisy ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej dotyczące służby przygotowawczej i pierwszej oceny stosuje się odpowiednio, z tym że pierwszą ocenę w służbie zagranicznej sporządza się po upływie 1 roku.

7. Nabór na aplikację dyplomatyczno-konsularną jest otwarty oraz odbywa się w drodze konkursu. Konkurs ma na celu sprawdzenie poziomu wiedzy ogólnej i stopnia znajomości języka obcego przez kandydatów oraz ich predyspozycji i przydatności do pracy w służbie zagranicznej, przy czym sprawdzenie wiedzy odbywa się z zachowaniem zasady anonimowości.

8. Szef Służby Zagranicznej organizuje i przeprowadza nabór na aplikację dyplomatyczno-konsularną oraz zamieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej ogłoszenie o naborze na tę aplikację.

9. Minister właściwy do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb przeprowadzania naboru na aplikację dyplomatyczno-konsularną, przeprowadzania testów, w tym testów psychologicznych, treści i formy wniosku o przyjęcie na aplikację dyplomatyczno-konsularną, z możliwością wykorzystania elektronicznych środków przekazu danych, z uwzględnieniem konieczności prawidłowego i efektywnego przeprowadzenia naboru na aplikację.

Art. 44. 1. Aplikantem dyplomatyczno-konsularnym może zostać osoba spełniająca wymagania określone w art. 31 ust. 1 pkt 1 i 4–8, posługująca się biegle językiem angielskim.

2. Dyrektor generalny służby zagranicznej zawiera z aplikantem dyplomatyczno-konsularnym umowę o pracę na czas określony na okres 1 roku.

3. (uchylony)

4. Umowa o pracę z aplikantem dyplomatyczno-konsularnym, będącym urzędnikiem służby cywilnej, przekształca się na czas odbywania aplikacji dyplomatyczno-konsularnej w umowę o pracę na czas określony na okres 1 roku.

5. Z aplikantem dyplomatyczno-konsularnym, który nie złożył egzaminu dyplomatyczno-konsularnego z wynikiem pozytywnym, umowę o pracę na czas określony można przedłużyć na okres, który umożliwia złożenie egzaminu dyplomatyczno-konsularnego, jednak nie dłuższy niż okres roku.

6. W przypadku niezłożenia egzaminu dyplomatyczno-konsularnego przez urzędnika służby cywilnej w terminie określonym w ust. 5, dyrektor generalny służby zagranicznej powiadamia niezwłocznie Szefa Służby Cywilnej o konieczności wyznaczenia stanowiska urzędnikowi służby cywilnej w urzędzie innym niż urząd obsługujący ministra właściwego do spraw zagranicznych. W takim przypadku przepis art. 66 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej stosuje się odpowiednio.

Art. 45. 1. Szef Służby Zagranicznej organizuje seminarium dyplomatyczno-konsularne i określa jego program w celu przygotowania członków służby zagranicznej nieposiadających stopnia dyplomatycznego, zatrudnionych w urzędzie

obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych na podstawie umowy o pracę albo mianowania w służbie cywilnej, do wykonywania obowiązków dyplomaty zawodowego.

2. Uczestnikiem seminarium dyplomatyczno-konsularnego może być członek służby zagranicznej, o którym mowa w ust. 1, jeżeli spełnia wymagania określone w art. 31 ust. 1 pkt 1 i 4–8 oraz posługuje się biegle językiem angielskim.

3. Szef Służby Zagranicznej kwalifikuje członka służby zagranicznej, o którym mowa w ust. 1, do udziału w seminarium dyplomatyczno-konsularnym na podstawie jego wniosku.

4. Szef Służby Zagranicznej określa, w drodze decyzji, limit przyjęć na seminarium dyplomatyczno-konsularne w danym roku kalendarzowym. Decyzja jest podawana do wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych.

Art. 45a. Na wniosek uczestnika seminarium dyplomatyczno-konsularnego Szef Służby Zagranicznej może go zwolnić z konieczności realizacji całości albo części programu seminarium dyplomatyczno-konsularnego, jeżeli jest to uzasadnione posiadanymi przez uczestnika wykształceniem, kompetencjami lub doświadczeniem zawodowym, w szczególności ukończeniem Krajowej Szkoły Administracji Publicznej im. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego.

Art. 46. 1. Aplikacja dyplomatyczno-konsularna oraz seminarium dyplomatyczno-konsularne kończą się egzaminem dyplomatyczno-konsularnym.

1a. (uchylony)

2. Celem egzaminu dyplomatyczno-konsularnego jest sprawdzenie wiedzy, kwalifikacji oraz posiadania umiejętności i kompetencji niezbędnych do wykonywania obowiązków dyplomaty zawodowego.

2a. Egzamin dyplomatyczno-konsularny składa się z części pisemnej przeprowadzanej z zachowaniem zasady anonimowości oraz z części ustnej przeprowadzanej w formie rozmowy komisji egzaminacyjnej ze zdającym.

2b. Egzamin dyplomatyczno-konsularny przeprowadza komisja egzaminacyjna powołana przez Szefa Służby Zagranicznej spośród członków służby zagranicznej, którzy posiadają wyższy stopień dyplomatyczny albo stopień dyplomatyczny ambasadora tytularnego.

2c. Do zadań komisji egzaminacyjnej należy:

- 1) sprawdzenie, czy osoba przystępująca do egzaminu dyplomatyczno-konsularnego spełnia wymóg, o którym mowa w art. 31 ust. 1 pkt 2;
- 2) przygotowanie tematów i zadań egzaminacyjnych;
- 3) przeprowadzenie egzaminu dyplomatyczno-konsularnego;
- 4) ustalenie wyników egzaminu dyplomatyczno-konsularnego.

2d. Szef Służby Zagranicznej określa skład i tryb pracy komisji egzaminacyjnej, w tym sposób przeprowadzenia egzaminu dyplomatyczno-konsularnego i ustalenia jego wyniku.

3. (uchylony)

Art. 46a. 1. Członek komisji egzaminacyjnej, o której mowa w art. 46 ust. 2b, podlega wyłączeniu z jej prac, jeżeli osoba przystępująca do egzaminu dyplomatyczno-konsularnego jest:

- 1) jego małżonkiem;
- 2) osobą pozostającą z nim w stosunku:
 - a) pokrewieństwa albo powinowactwa do drugiego stopnia,
 - b) przysposobienia;
- 3) osobą pozostającą z nim we wspólnym pożyciu;
- 4) osobą pozostającą wobec niego w stosunku osobistym innego rodzaju, który mógłby wywoływać wątpliwości co do bezstronności członka komisji egzaminacyjnej.

2. Do członków komisji egzaminacyjnej, o której mowa w art. 46 ust. 2b, stosuje się przepisy art. 30b ust. 2–4.

Rozdział 5

Stanowiska kierownicze w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych

Art. 47. 1. Na kierownicze stanowisko w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych, będące wyższym stanowiskiem w służbie cywilnej, może zostać powołany dyplomata zawodowy lub inna osoba spełniająca wymagania określone w art. 31 ust. 1, która spełnia wymagania określone w art. 53 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej.

2. Na stanowisko zastępcy dyrektora w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych, będące wyższym stanowiskiem w służbie cywilnej, może zostać powołany także członek personelu pomocniczego lub inna osoba spełniająca wymagania określone w art. 31 ust. 1 pkt 4–7, która spełnia wymagania określone w art. 53 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej.

3. Na stanowisko kierownicze w komórce organizacyjnej w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych, o której mowa w art. 39 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2025 r. poz. 780 oraz z 2026 r. poz. 160), może zostać powołany także członek personelu pomocniczego lub inna osoba spełniająca wymagania określone w art. 31 ust. 1 pkt 5–7, która spełnia wymagania określone w art. 53 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej.

4. Na stanowisko zastępcy dyrektora w komórce organizacyjnej w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych może zostać powołany także członek personelu pomocniczego lub inna osoba spełniająca wymagania określone w art. 31 ust. 1 pkt 5–7, która spełnia wymagania określone w art. 53 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej.

5. Dyplomata zawodowy powołany na stanowisko kierownicze w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych zachowuje prawo do dodatku służby zagranicznej, o którym mowa w art. 50 ust. 1 i 2.

Rozdział 6

Prawa i obowiązki członków służby zagranicznej

Art. 48. 1. Obowiązkiem członka służby zagranicznej jest wierność Rzeczypospolitej Polskiej i sumienne wykonywanie obowiązków służbowych określanych przez przełożonych.

2. Członek służby zagranicznej jest obowiązany do zachowania tajemnicy dyplomatycznej.

3. Członek służby zagranicznej podlega ocenie okresowej dokonywanej przez bezpośredniego przełożonego pod kątem jego predyspozycji i przydatności do pracy w służbie zagranicznej. Przepisy art. 81 i art. 83 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej stosuje się odpowiednio.

4. Minister właściwy do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i sposób przeprowadzania ocen okresowych członków służby zagranicznej, w tym kryteria, wzór arkusza, skalę ocen i tryb sporządzania przez bezpośredniego przełożonego oceny okresowej, kierując się potrzebą stałego doskonalenia jakości wykonywania obowiązków przez ocenianego oraz zapewnienia obiektywizmu dokonywanych ocen okresowych.

Art. 49. 1. Członek służby zagranicznej za naruszenie obowiązków służbowych odpowiada dyscyplinarnie na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej, z zastrzeżeniem ust. 2–5.

2. Karami dyscyplinarnymi stosowanymi wobec członków służby zagranicznej są:

- 1) upomnienie;
- 2) nagana;
- 3) nagana z pozbawieniem możliwości awansowania przez okres 2 lat;
- 4) (uchylony)
- 5) obniżenie wynagrodzenia zasadniczego, niewiecej niż o 25 % – przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy;
- 6) wydalenie z pracy w służbie zagranicznej.

3. W służbie zagranicznej działa rzecznik dyscyplinarny służby zagranicznej, będący rzecznikiem dyscyplinarnym w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej.

4. Do ambasadorów, o których mowa w art. 41 ust. 1, nie stosuje się przepisów art. 114 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej.

5. W placówce zagranicznej postępowanie wyjaśniające może prowadzić członek personelu dyplomatyczno-konsularnego wyznaczony, na wniosek rzecznika dyscyplinarnego służby zagranicznej, przez Szefa Służby Zagranicznej.

Art. 50. 1. Wynagrodzenia członków służby zagranicznej składają się ze składników wynagrodzenia określonych dla członków korpusu służby cywilnej. Wynagrodzenia dyplomatów zawodowych składają się ze składników wynagrodzenia określonych dla członków korpusu służby cywilnej oraz z dodatku służby zagranicznej.

2. Do stopni dyplomatycznych, o których mowa w art. 28 ust. 1, przyporządkowane są określone dla danego stopnia dyplomatycznego mnożniki kwoty bazowej dla członków korpusu służby cywilnej, służące do ustalenia wysokości dodatku służby zagranicznej.

3. W przypadku zbiegu uprawnień do dodatku służby zagranicznej oraz dodatku służby cywilnej dyplomacie zawodowemu przysługuje wyłącznie dodatek służby zagranicznej. Jeżeli dodatek służby zagranicznej przysługuje w wysokości niższej niż dodatek służby cywilnej, który w danym momencie przysługiwałby dyplomacie zawodowemu, wysokość dodatku służby zagranicznej odpowiada wysokości dodatku służby cywilnej.

4. Minister właściwy do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia, mnożniki, o których mowa w ust. 2, służące do ustalenia wysokości dodatku służby zagranicznej dla stopni dyplomatycznych, o których mowa w art. 28 ust. 1, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia wzrostu wysokości dodatku służby zagranicznej wraz z nadaniem kolejnego stopnia dyplomatycznego oraz porównywalności wysokości dodatku służby zagranicznej z dodatkiem służby cywilnej z tytułu posiadania stopnia służbowego.

Art. 51. 1. Członkowi służby zagranicznej wykonującemu obowiązki w placówce zagranicznej przysługuje dodatek zagraniczny.

2. Wysokość dodatku zagranicznego oblicza się jako iloczyn kwoty bazowej dodatku zagranicznego, określanej dla każdego państwa przyjmującego, i mnożnika dodatku zagranicznego ustalonego na podstawie przepisów wydanych na podstawie ust. 7.

3. Kwotę bazową dodatku zagranicznego dla poszczególnych państw przyjmujących oblicza się na podstawie bazowego dodatku zagranicznego w Stanach Zjednoczonych Ameryki, stosując wskaźniki kosztów utrzymania, z wyłączeniem kosztów zakwaterowania, określone przez Organizację Narodów Zjednoczonych dla poszczególnych państw w odniesieniu do kosztów utrzymania w Nowym Jorku. Przeliczenia kwoty bazowej dodatku zagranicznego na walutę, w której jest wypłacany dodatek zagraniczny, dokonuje się, stosując wskaźniki przeliczenia waluty określone przez Organizację Narodów Zjednoczonych. Jako kwotę bazową dodatku zagranicznego w państwach przyjmujących, dla których w Biuletynie Statystycznym Narodów Zjednoczonych nie publikuje się wskaźnika kosztów utrzymania, przyjmuje

się kwotę bazową dodatku zagranicznego w państwie o zbliżonych kosztach utrzymania.

4. Wskaźniki kosztów utrzymania oraz wskaźniki przeliczenia waluty dla poszczególnych państw ustala się corocznie jako średnie arytmetyczne odpowiednio trzech ostatnich wskaźników kosztów utrzymania oraz trzech ostatnich wskaźników przeliczenia waluty, opublikowanych w Biuletynie Statystycznym Narodów Zjednoczonych za rok poprzedzający rok, w którym dokonuje się obliczenia.

5. Bazowy dodatek zagraniczny jest waloryzowany co roku z dniem 1 kwietnia o wskaźnik zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych dla wszystkich konsumentów miejskich publikowany przez Urząd Statystyczny Stanów Zjednoczonych Ameryki za rok poprzedzający rok, w którym dokonuje się waloryzacji.

6. Minister właściwy do spraw zagranicznych co roku do dnia 15 marca ogłasza w drodze obwieszczenia w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” kwoty bazowe dodatku zagranicznego dla poszczególnych państw przyjmujących obowiązujące od dnia 1 kwietnia danego roku.

7. Minister właściwy do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia, mnożniki dodatku zagranicznego dla poszczególnych grup stanowisk w placówkach zagranicznych, z uwzględnieniem złożoności zadań realizowanych w danej grupie stanowisk i wymaganego w niej poziomu samodzielności.

Art. 51a. 1. Dodatek zagraniczny przysługuje za wykonywanie obowiązków w placówce zagranicznej i ulega zmniejszeniu proporcjonalnie do liczby dni nieobecności w pracy w przypadku czasowej niemożności wykonywania obowiązków w placówce zagranicznej.

2. Czasową niemożnością wykonywania obowiązków w placówce zagranicznej nie jest:

- 1) nieobecność z tytułu:
 - a) urlopu wypoczynkowego,
 - b) dnia wolnego za święto obniżające wymiar czasu pracy,
 - c) dnia zwolnienia od pracy, za które pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia,
 - d) okoliczności, o których mowa w art. 173^[1], art. 188 i art. 189 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy;

2) nieobecność z tytułu niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną trwająca nieprzerwanie w okresie każdego roku kalendarzowego nie dłuższej niż 33 dni.

3. Dodatek zagraniczny nie jest składnikiem wynagrodzenia i nie stanowi podstawy obliczania ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy.

Art. 51b. 1. Wypłata dodatku zagranicznego następuje z góry w pierwszym dniu roboczym miesiąca.

2. Wypłata pierwszego dodatku zagranicznego następuje w dniu rozpoczęcia wykonywania obowiązków w placówce zagranicznej, w wysokości proporcjonalnej do liczby dni kalendarzowych pozostałych w danym miesiącu, a jeżeli dzień ten przypada w dniu wolnym od pracy – w pierwszym dniu roboczym.

3. Dodatek zagraniczny wypłacony za miesiąc, w którym nastąpiły odwołanie członka służby zagranicznej ze stanowiska lub jego zgon, nie podlega zwrotowi.

4. W przypadku odwołania członka służby zagranicznej ze stanowiska w placówce zagranicznej i wyznaczenia stanowiska w innej placówce zagranicznej dodatek zagraniczny przysługuje odpowiednio za okres do dnia odwołania ze stanowiska w placówce zagranicznej i od dnia rozpoczęcia wykonywania obowiązków w innej placówce zagranicznej.

Art. 52. 1. W przypadku nieobecności w pracy dyplomaty zawodowego wykonującego obowiązki służbowe w placówce zagranicznej, trwającej dłużej niż 3 miesiące w okresie każdego półrocza wykonywania tych obowiązków służbowych od dnia objęcia tych obowiązków, z wyjątkiem nieobecności z tytułu urlopu wypoczynkowego, jest on odwoływany ze stanowiska w placówce zagranicznej do pełnienia obowiązków w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych.

2. Jeżeli nieobecność w pracy dotyczy pracownika zagranicznego albo pracownika krajowego pełniącego obowiązki służbowe w placówce zagranicznej, pracownik ten jest odwoływany ze stanowiska w placówce zagranicznej po upływie 3 miesięcy nieobecności w pracy.

3. (uchylony)

Art. 53. (uchylony)

Art. 53a. 1. Członkowi służby zagranicznej z tytułu zmiany miejsca zamieszkania w związku z wyznaczeniem stanowiska w placówce zagranicznej pracodawca zapewnia:

- 1) pokrycie kosztów podróży przesiedleniowej członka służby zagranicznej i członków jego rodziny, na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77^[5] § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy dla podróży służbowej poza granicami kraju;
- 2) ryczałt na przewóz mienia osobistego członka służby zagranicznej i członków jego rodziny;
- 3) zasiłek adaptacyjny na pokrycie kosztów zagospodarowania się w państwie przyjmującym w wysokości 150 % kwoty bazowej dodatku zagranicznego oraz 100 % kwoty bazowej dodatku zagranicznego na członka rodziny.

2. Świadczenia, o których mowa w ust. 1, zapewnia się tylko w przypadku tych członków rodziny, którzy przesiedlają się wraz z członkiem służby zagranicznej, niezależnie od tego, kiedy faktycznie się przesiedlą. Świadczenia wypłacane są łącznie.

3. Dietę z tytułu podróży przesiedleniowej, o której mowa w ust. 1 pkt 1, wypłaca się w wysokości po 150 % diety określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 77^[5] § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, niezależnie od czasu trwania tej podróży.

4. Wysokość ryczałtu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, ustala się jako iloczyn bieżących stawek frachtu Międzynarodowego Zrzeszenia Przewoźników Powietrznych (IATA) oraz wagowego limitu mienia, przyjmując, że wagowy limit mienia wynosi 100 kg na członka służby zagranicznej oraz po 100 kg na przesiedlającego się członka rodziny. Wagowe limity mienia członka służby zagranicznej oraz przesiedlających się członków rodziny są sumowane. Jeżeli Międzynarodowe Zrzeszenie Przewoźników Powietrznych nie określiło stawek frachtu do miejsca przesiedlenia, przy wyliczaniu wysokości ryczałtu stosuje się stawkę frachtu określoną dla lotniska znajdującego się najbliższej miejsca przesiedlenia.

5. Zasiłek adaptacyjny wypłaca się w dniu, w którym członek służby zagranicznej rozpoczyna wykonywanie obowiązków w placówce zagranicznej, lub w najbliższym dniu roboczym, w walucie, w której wypłaca się dodatek zagraniczny. Na pisemny wniosek członka służby zagranicznej zasiłek adaptacyjny może być

wypłacony przed przyjazdem do państwa przyjmującego w złotych, a przeliczenie odbywa się po kursie waluty dodatku zagranicznego do złotego według tabeli kursów średnich walut obcych Narodowego Banku Polskiego ogłoszonej w dniu dokonania wypłaty zasiłku adaptacyjnego.

6. Zasiłek adaptacyjny nie przysługuje członkowi służby zagranicznej wykonującemu obowiązki w placówce zagranicznej, któremu wyznaczono stanowisko w innej placówce zagranicznej w tym samym państwie przyjmującym.

7. Świadczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, przysługują także w związku z powrotem do Rzeczypospolitej Polskiej po odwołaniu ze stanowiska w placówce zagranicznej.

Art. 53b. 1. W okresie wykonywania obowiązków w placówce zagranicznej i przebywania w państwie przyjmującym pracodawca zapewnia członkowi służby zagranicznej:

- 1) nieodpłatne korzystanie z wyposażonego lokalu mieszkalnego odpowiedniego dla liczby przesiedlających się z nim członków rodziny oraz w standardzie gwarantującym właściwe wykonywanie obowiązków służbowych; lokal jest przydzielany z uwzględnieniem obowiązku wykorzystania nieruchomości należących do Skarbu Państwa lub będących w zasobie nieruchomości placówki zagranicznej na podstawie innych tytułów prawnych;
- 2) pokrycie części kosztów eksploatacji lokalu mieszkalnego;
- 3) zwrot uzasadnionych i udokumentowanych kosztów leczenia członka służby zagranicznej i członków jego rodziny przebywających z nim na stałe w państwie przyjmującym.

2. Pracodawca zapewnia członkowi służby zagranicznej świadczenia, o których mowa w ust. 1, także jeżeli nie przebywa on w państwie przyjmującym niedłużej niż 3 miesiące w roku kalendarzowym w związku z usprawiedliwioną nieobecnością w pracy.

3. Członkom służby zagranicznej będącym małżeństwem przysługuje uprawnienie do korzystania z jednego lokalu mieszkalnego, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, jeżeli zostaną im wyznaczone stanowiska w tej samej placówce zagranicznej lub w różnych placówkach zagranicznych, ale znajdujących się na terenie tej samej aglomeracji miejskiej.

4. Członek służby zagranicznej przeniesiony czasowo do innej placówki zagranicznej zgodnie z art. 57 ust. 2 zachowuje w okresie przeniesienia prawo do świadczeń, o których mowa w ust. 1, z tym że świadczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 3, są wypłacane przez placówkę zagraniczną, do której członek służby zagranicznej został przeniesiony.

Art. 53c. 1. Kierownik placówki zagranicznej zawiera z członkiem służby zagranicznej umowę użyczenia lokalu mieszkalnego, o którym mowa w art. 53b ust. 1 pkt 1. W przypadku braku takiego lokalu mieszkalnego przydziela wyposażony lokal mieszkalny najęty przez placówkę zagraniczną przy zachowaniu zasad celowości i oszczędności wydatków publicznych.

2. Od chwili przejęcia lokalu mieszkalnego na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego członek służby zagranicznej ponosi odpowiedzialność za szkody wynikłe z niewłaściwego używania lokalu.

3. Członek służby zagranicznej jest obowiązany wpłacić kaucję za korzystanie z lokalu mieszkalnego w celu zabezpieczenia pokrycia ewentualnych szkód i braków, w tym nieuregulowanych opłat, o których mowa w art. 53d ust. 1, które mogą powstać w lokalu mieszkalnym i wyposażeniu wskutek działania lub zaniechania członka służby zagranicznej, członków jego rodziny i innych osób, które za przyzwoleniem członka służby zagranicznej przebywają w lokalu mieszkalnym, a także szkód wyrządzonych przez zwierzęta domowe. Wysokość kaucji jest równa jednemu miesięcznemu dodatkowi zagranicznemu otrzymywanemu przez członka służby zagranicznej, korzystającego z lokalu mieszkalnego. W przypadku gdy koszty szkód i braków, o których mowa w zdaniu pierwszym, przekraczają wysokość kaucji, członek służby zagranicznej jest obowiązany pokryć powstałą różnicę.

4. Kaucja może być:

- 1) wpłacona przez członka służby zagranicznej w czwartym miesiącu jego pracy w placówce zagranicznej – jednorazowo w walucie, w której otrzymuje dodatek zagraniczny, albo
- 2) potrącana członkowi służby zagranicznej, za jego zgodą, z dodatku zagranicznego – w dwunastu miesięcznych ratach, począwszy od czwartego miesiąca pracy w placówce zagranicznej.

5. Zwrot kaucji następuje po zdaniu lokalu mieszkalnego na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego, który stwierdza zdanie lokalu mieszkalnego i jego

wyposażenia w stanie kompletnym i niepogorszonym, z uwzględnieniem normalnego zużycia, oraz po rozliczeniu wszelkich opłat, o których mowa w art. 53d ust. 1.

Art. 53d. 1. Członek służby zagranicznej, któremu przydzielono lokal mieszkalny, o którym mowa w art. 53b ust. 1 pkt 1, pokrywa koszty energii elektrycznej i gazu, wykorzystywanych na potrzeby gospodarstwa domowego, w tym koszty klimatyzacji lokalu. Koszty utrzymania oraz eksploatacji ogrodu, obiektów budowlanych oraz małej architektury przekazanych do indywidualnego używania wraz z lokalem mieszkalnym pokrywa członek służby zagranicznej, z wyjątkiem ambasadora i stałego przedstawiciela Rzeczypospolitej Polskiej przy organizacji międzynarodowej, którzy kierują przedstawicielstwami dyplomatycznymi, oraz kierownika konsulatu generalnego, konsulatu, wicekonsulatu albo agencji konsularnej.

2. Pracodawca pokrywa koszty:

- 1) ogrzewania lokalu mieszkalnego,
- 2) zaopatrzenia lokalu mieszkalnego w zimną i ciepłą wodę,
- 3) odprowadzania ścieków,
- 4) ubezpieczenia lokalu mieszkalnego,
- 5) oświetlenia korytarzy i klatek schodowych,
- 6) utrzymania urządzeń, pomieszczeń i otoczenia budynków przeznaczonych do wspólnego używania przez lokatorów,
- 7) korzystania z wind,
- 8) wywozu śmieci,
- 9) innych świadczeń i opłat wynikających z miejscowych warunków i zwyczajów – jeżeli jest obowiązany do ich ponoszenia.

3. W odniesieniu do lokali przydzielonych ambasadorowi i stałemu przedstawicielowi Rzeczypospolitej Polskiej przy organizacji międzynarodowej, którzy kierują przedstawicielstwami dyplomatycznymi, pracodawca pokrywa koszty energii elektrycznej wykorzystywanej na potrzeby powierzchni reprezentacyjnej jedynie wówczas, gdy powierzchnia ta nie jest wykorzystywana przez członków służby zagranicznej na potrzeby gospodarstwa domowego.

Art. 53e. 1. Członkowi służby zagranicznej przysługuje zwrot kosztów leczenia, obejmujących w szczególności:

- 1) koszty pobytu i leczenia w szpitalu lub w innym zakładzie leczniczym, wizyt lekarskich, porodów i opieki nad ciężarną oraz noworodkiem, porad i badań lekarskich oraz zabiegów leczniczych, z wyjątkiem kosztów pobytu i leczenia w sanatorium lub uzdrowisku, porad i zabiegów z zakresu kosmetyki oraz osobistych wydatków chorego – w wysokości 100 %;
- 2) koszty badań dodatkowych zleconych przez lekarza – w wysokości 100 %;
- 3) koszty obowiązkowych szczepień ochronnych zleconych przez Światową Organizację Zdrowia (WHO), miejscową lub krajową służbę zdrowia – w wysokości 100 %;
- 4) koszty rehabilitacji zaleconej przez lekarza, w tym fizykoterapii, elektroterapii, kinezyterapii, gimnastyki korekcyjnej u dzieci i młodzieży do 18. roku życia – w wysokości 50 %;
- 5) koszty leczenia cukrzycy (wizyty lekarskie, analizy, lekarstwa, testy, wstrzykiwacze) – w wysokości 100 %;
- 6) koszty leczenia stomatologicznego, zachowawczego i profilaktycznego – w wysokości 70 %;
- 7) koszty chirurgii stomatologicznej, ekstrakcji zębów, badania rentgenowskiego zębów – w wysokości 100 %;
- 8) koszty porad z zakresu protetyki i ortodoncji, uzupełnień protetycznych, z wyjątkiem implantów – nie częściej niż raz na pięć lat, aparatów ortodontycznych ruchomych dla dzieci i młodzieży do 12. roku życia, przy spełnieniu warunku zakończenia zleconego przez specjalistę leczenia przed końcem wykonywania przez członka służby zagranicznej obowiązków w placówce zagranicznej – w wysokości 50 %;
- 9) koszty zakupu leków na zlecenie lekarza – w wysokości 70 %, a w przypadku członków służby zagranicznej wykonujących obowiązki w placówce zagranicznej mającej siedzibę w miejscu określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 58 ust. 4 – w wysokości 100 %;
- 10) koszty zakupu artykułów medycznych zaleconych przez lekarza, w tym strzykawek i igieł jednorazowych oraz materiałów opatrunkowych, z wyjątkiem ortez, kul ortopedycznych, rajstop przeciwżylakowych, pończoch kompresyjnych przeciwżylakowych – w wysokości 100 %;

11) koszty zakupu soczewek korekcyjnych (soczewek dwuogniskowych, standardowych soczewek kontaktowych), zleconych przez lekarza okulistę lub optyka, nie częściej niż raz na 2 lata i tylko w przypadku zmiany ich mocy – w wysokości 50 % kosztów soczewek korekcyjnych; w przypadku dzieci i młodzieży do 18. roku życia w razie pogorszenia się wady wzroku dopuszcza się zwrot kosztów zakupu soczewek korekcyjnych częściej, w zależności od zlecenia lekarza.

2. Członkowi służby zagranicznej oraz członkom jego rodziny przebywającym z nim na stałe w państwie przyjmującym, którzy są uprawnieni do świadczeń opieki zdrowotnej przysługujących ubezpieczonemu, zgodnie z przepisami o koordynacji, na terytorium innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, przysługuje wyłącznie zwrot kosztów leczenia, które zgodnie z przepisami obowiązującymi w państwie przyjmującym nie są pokrywane przez instytucję zagraniczną, na której koszt są udzielane świadczenia opieki zdrowotnej, do wysokości i na zasadach określonych w ust. 1.

3. Zwrot kosztów leczenia małżonka nie przysługuje członkowi służby zagranicznej, jeżeli jego małżonek jest zatrudniony lub prowadzi działalność zarobkową, chyba że jest zatrudniony w placówce zagranicznej.

4. Jeżeli dostęp do usług medycznych odpowiadających podstawowym standardom przyjętym w Unii Europejskiej jest w państwie przyjmującym szczególnie utrudniony lub niemożliwy, to członkowi służby zagranicznej i członkom jego rodziny przebywającym z nim na stałe w państwie przyjmującym przysługuje zwrot kosztów leczenia poniesionych w innym państwie – po uzyskaniu zgody dyrektora generalnego służby zagranicznej.

Art. 53f. 1. Członkowi służby zagranicznej wykonującemu obowiązki w placówce zagranicznej, z którym w państwie przyjmującym przebywają na stałe członkowie rodziny, przysługuje:

1) pokrycie opłat z tytułu obowiązkowego przygotowania przedszkolnego wymaganego przepisami obowiązującymi w państwie przyjmującym oraz pokrycie opłat za naukę dzieci w szkole typu podstawowego lub średniego w wysokości 100 % czesnego obowiązującego w przedszkolu bazowym lub

w szkole bazowej w państwie przyjmującym, których listę ustali dyrektor generalny służby zagranicznej w trybie określonym w art. 53g;

- 2) świadczenie w wysokości 10 % dodatku zagranicznego miesięcznie, jeżeli jego małżonek nie jest zatrudniony i nie prowadzi działalności zarobkowej;
- 3) świadczenie w wysokości 25 % kwoty bazowej dodatku zagranicznego miesięcznie za każdego małoletniego członka rodziny.

2. Kierownikowi placówki zagranicznej świadczenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, przysługuje w wysokości 20 % dodatku zagranicznego.

3. Do osób z niepełnosprawnością, które są członkami rodziny członka służby zagranicznej, stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące małoletnich członków rodziny członka służby zagranicznej.

4. Jeżeli członkowie służby zagranicznej będący małżeństwem wykonują obowiązki w tej samej placówce zagranicznej lub w różnych placówkach zagranicznych znajdujących się na terenie tej samej aglomeracji miejskiej, to uprawnienia, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 3, przysługują jednemu z nich.

Art. 53g. 1. Dyrektor generalny służby zagranicznej ustala, w drodze decyzji, listę przedszkoli bazowych oraz szkół bazowych typu podstawowego lub średniego dla dzieci członków służby zagranicznej, które przebywają z nimi na stałe w państwie przyjmującym, kierując się potrzebą zapewnienia warunków kształcenia dzieci członków służby zagranicznej porównywalnych do warunków zapewnianych dzieciom członków korpusu dyplomatyczno-konsularnego innych państw Unii Europejskiej w państwie przyjmującym.

2. Dyrektor generalny służby zagranicznej, na wniosek członka służby zagranicznej, może wyznaczyć dla niego inną szkołę lub inne przedszkole i określić dla niego indywidualne zasady pokrywania opłat z tytułu obowiązkowego przygotowania przedszkolnego lub opłat za naukę jego dzieci – w uzasadnionych indywidualnych przypadkach, a w szczególności w przypadku niepełnosprawności dziecka lub konieczności realizacji innych szczególnych potrzeb członka służby zagranicznej lub jego dzieci, których nie zapewniają przedszkole bazowe lub szkoła bazowa wyznaczone przez dyrektora generalnego służby zagranicznej.

Art. 53h. 1. Członkowi służby zagranicznej wykonującemu obowiązki w placówce zagranicznej przysługuje:

- 1) pokrycie kosztów przejazdu, wraz z członkami rodziny przebywającymi z nim na stałe w państwie przyjmującym, do kraju i z powrotem – w ramach podróży urlopowej raz na 2 lata, z tym że niewcześniejsz niż po upływie 18 miesięcy od dnia podjęcia obowiązków w placówce zagranicznej; koszty przejazdu pokrywa się ponownie po każdych następnych 2 latach pracy w placówce zagranicznej; kosztów przejazdu nie pokrywa się w roku kalendarzowym planowanego odwołania członka służby zagranicznej ze stanowiska w placówce zagranicznej;
- 2) zwrot kosztów podróży do Rzeczypospolitej Polskiej i z powrotem w związku ze zgonem małżonka członka służby zagranicznej lub zgonu jego rodziców, rodzeństwa lub dziecka;
- 3) zwrot kosztów przewozu do Rzeczypospolitej Polskiej zwłok lub szczątków ludzkich w przypadku zgonu członka rodziny członka służby zagranicznej przebywającego z nim na stałe w państwie przyjmującym.

2. Uprawnienie do zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 1 pkt 2, przysługuje również małżonkowi członka służby zagranicznej przebywającemu z nim na stałe w państwie przyjmującym w razie zgonu któregoś z rodziców tego małżonka.

3. W przypadku zgonu członka służby zagranicznej wykonującego obowiązki w placówce zagranicznej członkom jego rodziny przebywającym z nim na stałe w państwie przyjmującym zapewnia się:

- 1) pokrycie kosztów podróży przesiedleniowej do kraju oraz ryczałt na pokrycie kosztów przewozu mienia osobistego ustalone zgodnie z przepisami art. 53a ust. 1 pkt 1 i 2 oraz ust. 4;
- 2) korzystanie na dotychczasowych zasadach z lokalu mieszkalnego przydzielonego uprzednio zmarłemu członkowi służby zagranicznej – na czas niezbędny do zorganizowania przewozu do kraju zwłok lub szczątków ludzkich i zorganizowania podróży przesiedleniowej.

4. W przypadku zgonu członka służby zagranicznej wykonującego obowiązki w placówce zagranicznej zwrot kosztów przewozu do kraju jego zwłok lub szczątków ludzkich przysługuje osobom uprawnionym do dokonania pochówku zgodnie z ustawą z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1590).

Art. 53i. 1. Członkowi służby zagranicznej wykonującemu obowiązki w placówce zagranicznej o podwyższonym stopniu zagrożenia bezpieczeństwa

w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie ust. 3, przebywającemu w państwie, w którym ta placówka zagraniczna ma siedzibę, przysługują dodatkowe uprawnienia w postaci:

- 1) od 5 do 10 dni obowiązkowego dodatkowego urlopu wypoczynkowego każdorazowo w okresie 6 miesięcy wykonywania obowiązków w placówce zagranicznej – w zależności od stopnia zagrożenia bezpieczeństwa, do którego placówka zagraniczna jest zakwalifikowana; urlop dodatkowy może być łączony z przysługującym urlopem wypoczynkowym;
- 2) pokrycia kosztów podróży urlopowej w ramach urlopu, o którym mowa w pkt 1, do kraju albo, za zgodą dyrektora generalnego służby zagranicznej, do najbliższego bezpiecznego państwa – każdorazowo w okresie 6 miesięcy wykonywania obowiązków w placówce zagranicznej; przepisu art. 53h ust. 1 pkt 1 nie stosuje się;
- 3) dodatek specjalny wynoszący od 50 % do 200 % kwoty bazowej dla członków korpusu służby cywilnej miesięcznie w zależności od stopnia zagrożenia bezpieczeństwa, do którego placówka zagraniczna jest zakwalifikowana.

2. Pracownikowi zatrudnionemu w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych w przypadku podróży służbowej do kraju, w którym znajduje się placówka zagraniczna o najwyższym stopniu zagrożenia bezpieczeństwa, przysługuje zwiększona dieta w wysokości 200 % kwoty określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 77^[5] § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy.

3. Minister właściwy do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia, stopnie zagrożenia bezpieczeństwa placówek zagranicznych oraz liczbę dni urlopu dodatkowego i wysokość dodatku specjalnego, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 3, przysługujące w zależności od stopnia zagrożenia bezpieczeństwa placówki zagranicznej, kierując się potrzebą:

- 1) ograniczenia negatywnych skutków pracy w placówkach zagranicznych o podwyższonym stopniu zagrożenia bezpieczeństwa, oraz
- 2) ujednolicenia dodatkowych uprawnień przyznawanych członkom służby zagranicznej wykonującym obowiązki w placówce zagranicznej o tym samym stopniu zagrożenia bezpieczeństwa.

4. Przyporządkowania placówek zagranicznych do stopni zagrożenia bezpieczeństwa dokonuje, w drodze decyzji, minister właściwy do spraw zagranicznych po zasięgnięciu opinii Szefa Agencji Wywiadu.

Art. 54. (uchylony)

Art. 55. 1. Małżonek członka służby zagranicznej może podejmować zatrudnienie poza granicami kraju w czasie pełnienia funkcji przez współmałżonka po uzyskaniu zgody Szefa Służby Zagranicznej.

2. Przed wyrażeniem zgody, o której mowa w ust. 1, Szef Służby Zagranicznej zasięga opinii pełnomocnika ministra właściwego w sprawach zagrożeń korupcyjnych i komórki odpowiedzialnej za bezpieczeństwo placówek zagranicznych w urzędzie obsługującym ministra właściwego dla spraw zagranicznych.

3. Jeżeli wymagają tego szczególne potrzeby służby zagranicznej, małżonkowie oraz osoby pozostające ze sobą w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa oraz w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli mogą być, za zgodą Szefa Służby Zagranicznej, zatrudnione w tej samej placówce zagranicznej, nawet gdyby powstał między nimi stosunek podległości służbowej.

Art. 56. 1. Jeżeli wymagają tego potrzeby służby zagranicznej, członek służby zagranicznej wykonuje pracę poza normalnymi godzinami pracy, a w uzasadnionych przypadkach także w niedziele i święta, bez prawa do oddzielnego wynagrodzenia i prawa do czasu wolnego w zamian za czas przepracowany.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do członków służby zagranicznej będących kobietami w ciąży oraz do członków służby zagranicznej opiekujących się dziećmi w wieku do 8 lat, chyba że na taką pracę wyrażą oni zgodę.

3. Członek służby zagranicznej ma prawo do nieprzerwanego 11-godzinnego odpoczynku.

Art. 57. 1. Członek służby zagranicznej wykonujący obowiązki służbowe w placówce zagranicznej, jeżeli wymagają tego szczególne potrzeby służby zagranicznej, obowiązany jest wykonywać polecenia kierującego placówką niezwiązane z pełnioną funkcją.

2. Członek służby zagranicznej wykonujący obowiązki służbowe w placówce zagranicznej, jeżeli wymagają tego potrzeby służby zagranicznej, może być czasowo

przeniesiony do innej placówki zagranicznej. Czas tego przeniesienia nie powinien przekraczać 6 miesięcy.

Art. 58. 1. Dyplomacie zawodowemu po 10 latach pozostawania w służbie zagranicznej przysługuje urlop dodatkowy w wymiarze 6 dni roboczych, a po 20 latach – 12 dni roboczych.

2. W przypadku zbiegu uprawnień do urlopu dodatkowego przysługującego dyplomacie zawodowemu na mocy ust. 1 oraz przepisów ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej przysługuje urlop w wymiarze korzystniejszym.

3. Członkowi służby zagranicznej w okresie służby w placówce zagranicznej w miejscu o klimacie szczególnie szkodliwym dla zdrowia przysługuje, w okresie służby w tej placówce, urlop dodatkowy w wymiarze 5 dni roboczych rocznie.

4. Minister właściwy do spraw zagranicznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, określi, w drodze rozporządzenia, wykaz miejsc o klimacie szczególnie szkodliwym dla zdrowia przebywających w nich na placówkach zagranicznych członków służby zagranicznej.

5. Członkowi służby zagranicznej, dyplomacie delegowanemu oraz pracownikowi delegowanemu przysługuje jednorazowy urlop dodatkowy w wymiarze 5 dni:

- 1) bezpośrednio przed podjęciem pracy w placówce zagranicznej oraz
- 2) bezpośrednio po zakończeniu pracy w placówce zagranicznej, o ile przebywał w placówce zagranicznej co najmniej 3 lata.

6. Do urlopu wypoczynkowego członka służby zagranicznej wykonującego obowiązki służbowe w placówce zagranicznej, dyplomaty delegowanego oraz pracownika delegowanego nie wlicza się przypadających w tym okresie dni niebędących dniami pracy w państwie przyjmującym.

Art. 59. 1. Członek służby zagranicznej nie może podejmować zatrudnienia lub wykonywać innych zajęć zarobkowych bez pisemnej zgody Szefa Służby Zagranicznej.

2. Minister właściwy do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki:

- 1) ogłaszania przez członków służby zagranicznej prac naukowych i publicystycznych związanych ze stosunkami międzynarodowymi, a także

rozpowszechniania w środkach masowego przekazu wiadomości dotyczących takich stosunków lub służby zagranicznej, w tym udzielania wywiadów i ogłaszania prac naukowych,

- 2) przyjmowania upominków i innych świadczeń o podobnym charakterze – biorąc pod uwagę interes służby zagranicznej i tradycje w dyplomacji oraz zapewnienie rozwoju intelektualnego i naukowego członków służby zagranicznej.

Rozdział 7

(uchylony)

Rozdział 8

Przepisy zmieniające

Art. 61–73. (pominięte)

Rozdział 9

Przepisy epizodyczne, przejściowe, dostosowujące i końcowe

Art. 74. Od dnia wejścia w życie ustawy do dnia powołania Szefa Służby Zagranicznej dyrektor generalny służby zagranicznej pełni obowiązki Szefa Służby Zagranicznej.

Art. 75. 1. Z dniem wejścia w życie ustawy członkowie personelu dyplomatyczno-konsularnego, będący członkami korpusu służby cywilnej, którzy otrzymali stopień dyplomatyczny na podstawie art. 12 ust. 1 albo art. 54 ust. 1 ustawy uchylanej w art. 91, zatrudnieni w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony lub na podstawie mianowania lub powołania w służbie cywilnej stają się dyplomatami zawodowymi.

2. Z dniem wejścia w życie ustawy absolwenci aplikacji dyplomatyczno-konsularnej roczników ADK 2019B oraz ADK 2020A zatrudnieni w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych na podstawie umowy o pracę na czas określony, którzy ukończyli aplikację dyplomatyczno-konsularną, złożyli egzamin dyplomatyczno-konsularny z wynikiem pozytywnym, oraz którym nadano stopień dyplomatyczny, stają się dyplomatami zawodowymi.

Art. 76. 1. Z dniem wejścia w życie ustawy członkowie personelu dyplomatyczno-konsularnego będący członkami korpusu służby cywilnej, którzy otrzymali stopień dyplomatyczny na czas niezbędny do wykonywania zadań w placówce zagranicznej na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy uchylanej w art. 91, stają się pracownikami zagranicznymi, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Z dniem wejścia w życie ustawy członkowie personelu dyplomatyczno-konsularnego wykonujący w placówce zagranicznej zadania innego niż minister właściwy do spraw zagranicznych ministra lub kierownika jednostki sektora finansów publicznych stają się dyplomatami delegowanymi.

3. Pracodawcą osób, o których mowa w ust. 2, staje się delegujące ministerstwo lub jednostka sektora finansów publicznych. Osoby te zachowują posiadany stopień dyplomatyczny.

4. Z dniem wejścia w życie ustawy pracownicy personelu pomocniczego i personelu obsługi wykonujący w placówce zagranicznej zadania innego niż minister właściwy do spraw zagranicznych ministra lub kierownika jednostki sektora finansów publicznych stają się pracownikami delegowanymi.

Art. 77. Z dniem wejścia w życie ustawy stosunek pracy osób, o których mowa w art. 75, przekształca się w stosunek pracy na podstawie mianowania, o którym mowa w art. 15 ust. 1, a stosunek pracy osób, o których mowa w art. 76 ust. 1, przekształca się w stosunek pracy na podstawie powołania, o którym mowa w art. 19 ust. 1.

Art. 78. Z dniem wejścia w życie ustawy osoby, o których mowa w art. 76 ust. 1, zachowują prawo do dodatku służby zagranicznej, o którym mowa w art. 27 ust. 1 ustawy uchylanej w art. 91, w wysokości przewidzianej na podstawie dotychczasowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 27 ust. 2 ustawy uchylanej w art. 91.

Art. 79. Z dniem wejścia w życie ustawy członkowie służby zagranicznej stanowiący personel pomocniczy i obsługi nieposiadający stopnia dyplomatycznego, wykonujący obowiązki służbowe w placówce zagranicznej stają się pracownikami krajowymi.

Art. 80. 1. Po upływie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy wygasa stosunek pracy osób, które w dniu wejścia w życie ustawy pozostają w stosunku pracy w służbie zagranicznej i które ukończyły 65 lat.

2. Osoby, które w dniu wejścia w życie ustawy pozostają w stosunku pracy w służbie zagranicznej i które ukończyły 65 lat, mogą w terminie 2 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy wystąpić do ministra właściwego do spraw zagranicznych z uzasadnionym wnioskiem o wyłączenie stosowania wobec nich przepisu ust. 1.

3. Minister właściwy do spraw zagranicznych w terminie miesiąca od dnia otrzymania wniosku wydaje decyzję w sprawie wyłączenia stosowania wobec wnioskodawcy przepisu ust. 1, uwzględniając potrzeby służby zagranicznej. Od decyzji nie przysługuje odwołanie.

Art. 81. 1. Z dniem wejścia w życie ustawy Szef Służby Zagranicznej udziela osobom, o których mowa w art. 76 ust. 1 i art. 79, będącym członkami korpusu służby cywilnej zatrudnionymi w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych urlopu bezpłatnego na czas wykonywania obowiązków służbowych w placówce zagranicznej.

2. Członkowie służby zagranicznej pełniący obowiązki w placówce zagranicznej w dniu wejścia w życie ustawy zachowują prawo do otrzymywania na dotychczasowych zasadach świadczeń, o których mowa w art. 29 ust. 4 pkt 1 i 4 ustawy uchylanej w art. 91, do dnia zakończenia wykonywania obowiązków służbowych w placówce zagranicznej.

Art. 82. 1. Członkowie personelu dyplomatyczno-konsularnego oraz aplikanci dyplomatyczno-konsularni w rozumieniu przepisów ustawy uchylanej w art. 91, którzy w dniu wejścia w życie ustawy posiadają obywatelstwo innego państwa, w terminie roku od dnia wejścia w życie ustawy przedstawiają Szefowi Służby Zagranicznej dowód ustania obywatelstwa państwa obcego.

2. W przypadku nieprzedłożenia w terminie dowodu ustania obywatelstwa innego państwa stosunek pracy członka personelu dyplomatyczno-konsularnego w służbie zagranicznej wygasa z dniem następującym po dniu, w którym upłynął termin na przedłożenie dowodu ustania obywatelstwa obcego.

Art. 83. Aplikanci dyplomatyczno-konsularni, którzy rozpoczęli aplikację dyplomatyczno-konsularną przed dniem wejścia w życie ustawy, odbywają ją na

dotychczasowych zasadach, przy czym osoby posiadające obywatelstwo innego państwa przedkładają Szefowi Służby Zagranicznej dokument ustania tego obywatelstwa w terminie, o którym mowa w art. 82 ust. 1.

Art. 84. Członkowie rodzin osób wykonujących zadania służby zagranicznej, o których mowa w art. 4 pkt 6 ustawy uchylanej w art. 91, przebywający na placówce zagranicznej na podstawie przepisów dotychczasowych, zachowują prawo do pobytu w placówce zagranicznej na dotychczasowych zasadach.

Art. 85. Do członków służby zagranicznej pełniących obowiązki służbowe w placówce zagranicznej, którzy w dniu wejścia w życie ustawy są czasowo niezdolni do pracy wskutek choroby, przebywają na urlopie macierzyńskim, urlopie ojcowskim, urlopie na warunkach urlopu macierzyńskiego lub urlopie rodzicielskim w rozumieniu przepisów prawa pracy, nie stosuje się przepisów art. 51 ust. 3–3b do dnia ustania czasowej niezdolności do pracy wskutek choroby lub zakończenia tych urlopów.

Art. 85a. W okresie od dnia 16 czerwca 2021 r. do dnia 31 grudnia 2024 r.:

- 1) w sprawach wynagrodzenia członków służby zagranicznej oraz osób, które z dniem wejścia w życie ustawy stają się pracownikami delegowanymi albo dyplomatami delegowanymi, stosuje się przepisy art. 27 ust. 1 ustawy uchylanej w art. 91 oraz przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 27 ust. 2 tej ustawy;
- 2) w sprawach uprawnień i świadczeń, o których mowa w art. 53, przysługujących członkowi służby zagranicznej oraz osobom, które z dniem wejścia w życie ustawy stają się pracownikami delegowanymi albo dyplomatami delegowanymi wykonującymi obowiązki służbowe w placówce zagranicznej, stosuje się przepisy art. 29 ustawy uchylanej w art. 91 oraz przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 30 tej ustawy.

Art. 85b. 1. Do dnia 31 grudnia 2026 r. czynności z zakresu prawa pracy wobec dyplomatów delegowanych i pracowników delegowanych wykonuje dyrektor generalny służby zagranicznej w ramach środków finansowych będących w dyspozycji ministra właściwego do spraw zagranicznych. Ze środków tych zostaną sfinansowane w szczególności wynagrodzenia i inne świadczenia określone w ustawie przewidziane dla dyplomatów delegowanych i pracowników

delegowanych. Przepisu art. 76 ust. 3 zdanie pierwsze do dnia 31 grudnia 2026 r. nie stosuje się.

2. Do dnia 31 grudnia 2026 r. dyrektor generalny służby zagranicznej może stosować odpowiednio przepis art. 7 ust. 2 ustawy uchylanej w art. 91.

3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do dyplomatów delegowanych i pracowników delegowanych zatrudnionych w jednostce organizacyjnej podległej ministrowi innemu niż minister właściwy do spraw zagranicznych funkcjonującej w ramach placówki zagranicznej.

4. Do dnia 31 grudnia 2026 r. wnioski w zakresie nadawania i zmiany stopni dyplomatycznych dyplomatom delegowanym kieruje jednostka delegująca.

Art. 85c. W celu wykonania przepisów niniejszej ustawy Prezes Rady Ministrów może dokonać, w drodze rozporządzenia, przeniesienia planowanych dochodów i wydatków budżetowych, w tym wynagrodzeń, między częściami, działami i rozdziałami budżetu państwa, z zachowaniem przeznaczenia środków publicznych wynikającego z ustawy budżetowej.

Art. 86. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 16 ust. 6 ustawy zmienianej w art. 71²⁾ w brzmieniu dotychczasowym zachowują moc do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 16 ust. 6 ustawy zmienianej w art. 71²⁾ w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 87. (uchylony)

Art. 88. 1. Członkowie służby zagranicznej będący od dnia wejścia w życie ustawy dyplomatami zawodowymi, którym nadano stopień dyplomatyczny na podstawie przepisów dotychczasowych, zachowują prawo do posiadanego stopnia dyplomatycznego.

2. Dyrektor generalny służby zagranicznej w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy wydaje akty mianowania do służby zagranicznej osobom będącym od dnia wejścia w życie ustawy dyplomatami zawodowymi.

²⁾ Artykuł 71 zawiera zmiany do ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych.

3. Członkowie służby zagranicznej, którzy w dniu wejścia w życie ustawy posługują się stopniem dyplomatycznym ambasadora tytularnego i nie pełnią funkcji pełnomocnego przedstawiciela Rzeczypospolitej Polskiej w innym państwie lub przy organizacji międzynarodowej, w dniu wejścia w życie ustawy otrzymują stopień dyplomatyczny ministra pełnomocnego.

4. Członkowie służby zagranicznej, którzy w dniu wejścia w życie ustawy posługują się stopniem dyplomatycznym ambasadora tytularnego i pełnią funkcję pełnomocnego przedstawiciela Rzeczypospolitej Polskiej w innym państwie lub przy organizacji międzynarodowej w dniu wejścia w życie ustawy otrzymują, na czas pełnienia funkcji, stopień dyplomatyczny ambasadora.

5. Po zakończeniu pełnienia funkcji członkowie służby zagranicznej, o których mowa w ust. 4, otrzymują stopień dyplomatyczny ministra pełnomocnego.

Art. 88a. Dyrektor generalny służby zagranicznej w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy wydaje akty powołania do służby zagranicznej osobom będącym od dnia wejścia w życie ustawy pracownikami zagranicznymi i pracownikami krajowymi.

Art. 89. 1. Członkom służby zagranicznej nieposiadającym stopnia dyplomatycznego zatrudnionym w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych, spełniającym wymagania do nadania stopnia dyplomatycznego na podstawie art. 31 ust. 1, odpowiednio Szef Służby Zagranicznej lub minister właściwy do spraw zagranicznych, w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, nada stopień dyplomatyczny odpowiedni do zajmowanego stanowiska, biorąc pod uwagę przebieg doświadczenia zawodowego oraz specjalistyczną wiedzę niezbędną w pracy w służbie zagranicznej.

2. Wymóg odbycia aplikacji dyplomatyczno-konsularnej lub ukończenia seminarium dyplomatyczno-konsularnego, o którym mowa w art. 31 ust. 1 pkt 2, uważa się za spełniony, w przypadku gdy doświadczenie zawodowe danej osoby w sferze stosunków zagranicznych gwarantuje fachowe wykonywanie obowiązków dyplomaty zawodowego.

3. Z dniem nadania stopnia dyplomatycznego osoby, o których mowa w ust. 1, stają się dyplomatami zawodowymi, a ich stosunek pracy przekształca się w stosunek pracy na podstawie mianowania.

Art. 90. 1. Minister właściwy do spraw zagranicznych w terminie 60 dni od dnia wejścia w życie ustawy przekaże archiwum Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu przechowywane w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych i placówkach zagranicznych:

- 1) dokumenty, zbiory danych, rejestry i kartoteki, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2023 r. poz. 102);
- 2) akta pracowników służby zagranicznej, wytworzone lub gromadzone w okresie do dnia 31 grudnia 1990 r.;
- 3) dokumenty osobowe, które zostały wytworzone w okresie do dnia 31 grudnia 1990 r.

2. Przepisy art. 25 ust. 2–6 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu stosuje się odpowiednio.

Art. 91. Traci moc ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o służbie zagranicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1854).

Art. 92. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia³⁾.

³⁾ Ustawa została ogłoszona w dniu 15 marca 2021 r.